

**OBRAZLOŽENJE OPĆEG DIJELA DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA 2023. GODINU**

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2023. GODINI

Usprkos brojnim izazovima uslijed nastavka geopolitičkih napetosti, prigušene ekonomske aktivnosti u europodručju te i dalje visoke inflacije, tijekom 2023. godine zabilježen je nastavak rasta domaće ekonomske aktivnosti, te je realni rast bruto domaćeg proizvoda (dalje u tekstu: BDP) iznosio 3,1%¹. U trgovini na malo u 2023. su zabilježena pozitivna kretanja potaknuta rastom zaposlenosti i raspoloživog dohotka. U 2023. je zabilježen skromniji rast broja turističkih noćenja u odnosu na prethodne dvije godine, u kojima je zabilježen snažan oporavak nakon pandemije, no unatoč tome u 2023. godini ostvaren je rast turističkih noćenja od 2,6% te je nadmašena rekordna razina iz 2019. Građevinska aktivnost u 2023. nastavlja bilježiti rast već osmu godinu zaredom. Nadalje, nakon dvije godine uzastopnog rasta, industrijska proizvodnja je u 2023. zabilježila neznatno međugodišnje smanjenje. Podaci o kretanjima na tržištu rada ukazuju na nastavak rasta zaposlenosti i smanjenje registrirane nezaposlenosti. Prosječna inflacija je u 2023. usporila u odnosu na 2022. godinu te je iznosila 8,0%. Zabilježeno je povećanje udjela bruto inozemnog duga u BDP-u, koji je krajem 2023. bio 10,8 postotnih bodova veći u usporedbi s krajem 2022.

Tablica 1: Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2021.	2022.	2023.
Bruto domaći proizvod, % promjena, realno	13,0	7,0	3,1
Osobna potrošnja¹	10,6	6,7	3,0
Državna potrošnja	3,1	2,7	6,6
Bruto investicije u fiksni kapital	6,6	0,1	4,2
Izvoz roba i usluga	32,7	27,0	-2,9
Uvoz roba i usluga	17,3	26,5	-5,3
Indeks potrošačkih cijena, % promjena	2,6	10,8	8,0
Industrijska proizvodnja, % promjena (kal.pril. indeksi)	6,4	1,6	-0,1
Promet od trgovine na malo, % promjena, realno (kal.pril. indeksi)	11,3	1,9	3,1
Broj noćenja turista, % promjena	72,1	28,3	2,6
Indeks građevinskih radova, % promjena (kal.pril. indeksi)	9,3	4,9	5,2
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	8,0	6,8	6,2
Broj zaposlenih², % promjena	2,2	2,5	2,5
Saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja, milijuni EUR	1.967	-226	3.004
Saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja, % BDP-a	3,3	-0,3	3,9
Inozemni dug, milijuni EUR	47.260	49.826	63.998
Inozemni dug, % BDP-a	80,3	72,9	83,7

¹ Uključujući potrošnju neprofitnih ustanova koje služe kućanstvima.

² Prema podacima o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

U prvom tromjesečju 2023. ostvaren je međugodišnji realni rast BDP-a od 2,9%. Nakon toga, realni rast BDP-a je ubrzao tijekom drugog tromjesečja na 3,8%, da bi u trećem tromjesečju ponovno usporio na 1,4% prije novog ubrzanja na 4,4% u posljednjem tromjesečju 2023. Opisana kretanja rezultirala su realnim rastom BDP-a od 3,1% u 2023. godini. Rast BDP-a u 2023. i dalje je predvođen rastom domaće potražnje, čiji je doprinos iznosio 4,0 postotna boda. Neto inozemna potražnja također je zabilježila pozitivan doprinos rastu (1,7 postotnih bodova), dok je negativan doprinos stigao od promjene zaliha (-2,6 postotnih bodova). Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći pozitivan doprinos rastu BDP-a u 2023. u

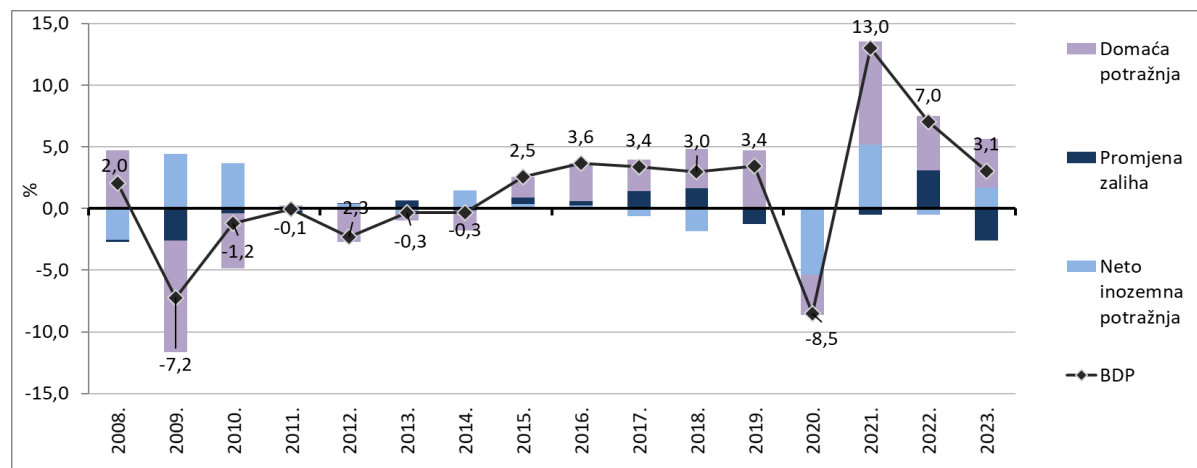
¹ Podaci o BDP-u za 2023. godinu su privremeni.

iznosu od 1,8 postotnih bodova došao je od potrošnje kućanstava koja je zabilježila realan rast od 3,0%. Na rast potrošnje kućanstava u 2023. djelovali su nastavak rasta zaposlenosti te snažan realni rast plaća. Pozitivan doprinos kretanju realnog BDP-u 2023. godini stigao je i od neto izvoza roba i usluga, kao posljedica znatno snažnijeg pada uvoza roba i usluga u odnosu na pad izvoza. Tako je uvoz roba i usluga zabilježio smanjenje od 5,3% u 2023. godini, prvenstveno kao posljedica smanjenja uvoza roba od 7,3%, dok je uvoz usluga zabilježio rast od 8,4%, što je rezultiralo pozitivnim doprinosom uvoza kretanju realnog BDP-a od 3,4 postotna boda. S druge strane izvoz je zabilježio smanjenje od 2,9% (negativan doprinos od 1,7 postotnih bodova), također prvenstveno kao posljedica smanjenja izvoza roba od 9,6%, dok je izvoz usluga zabilježio rast od 4,0%. Pozitivan doprinos rastu (1,4 postotna boda) u 2023. godini došao je i od realnog rasta državne potrošnje od 6,6%. Bruto investicije u fiksni kapital su u 2023. zabilježile rast od 4,2% te tako pridonijele ukupnom rastu BDP-a s 0,8 postotnih bodova.

Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama iznosio je 76,5 milijardi eura u 2023. godini te je zabilježio rast od 11,8%, dok je rast deflatora BDP-a iznosio 8,5%.

Prema obračunu bruto domaćeg proizvoda s proizvodne strane, u 2023. zabilježen je rast bruto dodane vrijednosti od 2,3%. Najveći pozitivan doprinos u iznosu od 0,6 postotnih bodova stigao je od rasta bruto dodane vrijednosti u području stručnih, znanstvenih, tehničkih, administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (+7,8%).

Grafikon 1. Realni rast bruto domaćeg proizvoda, u %

Izvor: Državni zavod za statistiku

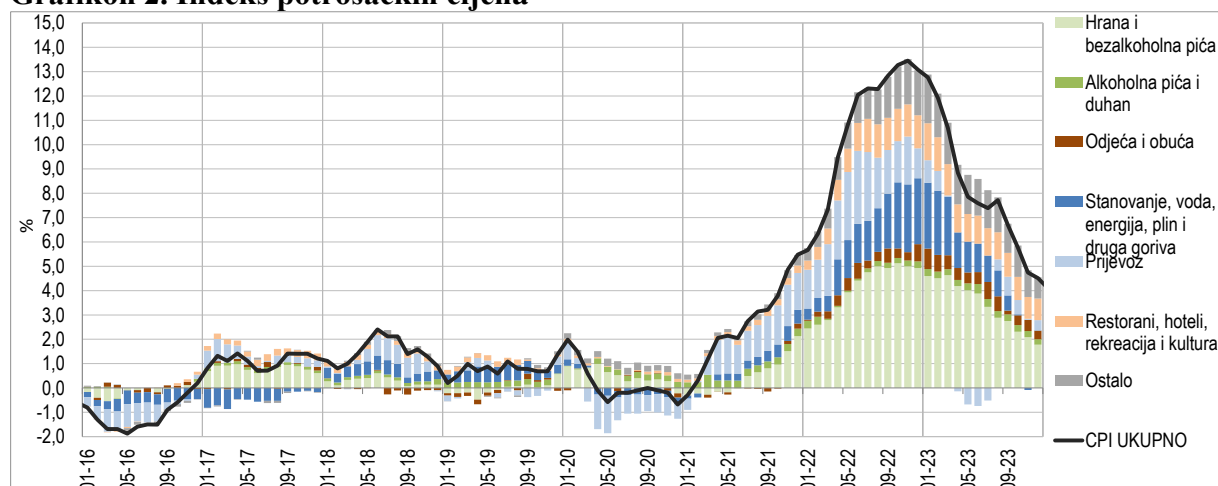
U usporedbi s makroekonomskim projekcijama iz Izmjena i dopuna proračuna za 2023. godinu Vlade RH (iz listopada prošle godine), u 2023. godini ostvaren je snažniji realni rast BDP-a. Naime, Izmjenama i dopunama proračuna dana je projekcija realnog rasta bruto domaćeg proizvoda od 2,8% u 2023. godini, što je za 0,3 postotna boda niže od ostvarenog rasta ekonomske aktivnosti. Promatrajući komponente s rashodne strane, osobna potrošnja, državna potrošnja i bruto investicije u fiksni kapital su ostvarili snažniji međugodišnji rast u odnosu na projekcije Ministarstva financija u Izmjenama i dopunama proračuna. S druge strane, izvoz i uvoz roba i usluga su zabilježili nešto izraženije smanjenje u odnosu na projekcije, dok je ukupan doprinos kategorije neto izvoza roba i usluga bio gotovo jednak projekcijama Ministarstva financija. Kategorija promjena zaliha ostvarila je nešto slabiji negativan doprinos kretanju realnog BDP-a u odnosu na projekcije.

Broj registriranih nezaposlenih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje je i tijekom 2023. godine nastavio padati te je iznosio u prosjeku 109 tisuća, što je 6,2% manje u usporedbi s 2022. Prosječna administrativna stopa nezaposlenosti iznosila je 6,2% u 2023. godini, što je 0,5 postotnih bodova niže nego u 2022. Podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje pokazuju međugodišnji porast broja osiguranika od 2,5% u 2023. godini.

Tijekom 2023. godine nastavljen je snažan nominalni rast plaća potaknut pozitivnim gospodarskim kretanjima i nedostatkom radne snage u pojedinim djelatnostima. Usporavanje stope inflacije utjecalo je na njihov realni rast. Prosječna mjesečna bruto plaća u 2023. godini iznosila je 1.584 EUR te je nominalno povećana 14,8%, a realno 6,3% u odnosu na 2022. Prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 1.148 EUR u 2023., bilježeći nominalni rast od 13,0% te realni rast od 4,6% u odnosu na 2022. godinu.

Inflacija, mjerena indeksom potrošačkih cijena, tijekom 2023. godine zabilježila je prosječnu razinu od 8,0%, usporivši u odnosu na 10,8% zabilježenih u 2022. U smjeru međugodišnjeg rasta potrošačkih cijena najjače je djelovao rast cijena hrane (+12,9%), potaknut snažnim rastom cijena kruha, mesa i mlijeka. Značajan pozitivan doprinos došao je i od rasta cijena u kategoriji stanovanja, potaknut snažnim rastom cijena krutih goriva (+28,0%) te kategoriji restorana i hotela. Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe energija, hrana, pića i duhan, u 2023. se bilježi međugodišnji porast preostalih komponenti od 7,6%.

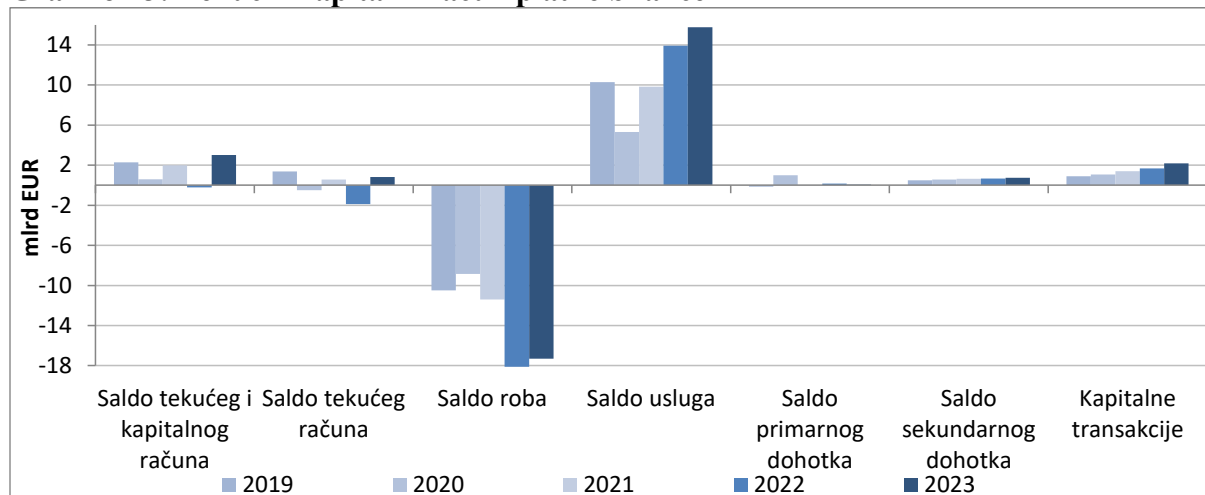
Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema preliminarnim podacima, u 2023. godini zabilježen je pozitivan saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja u iznosu od 3,0 milijarde eura, odnosno 3,9% BDP-a, što predstavlja značajno poboljšanje salda za 3,2 milijarde eura u odnosu na 2022. Najveći doprinos navedenom poboljšanju salda ostvaren je povećanjem pozitivnog salda na tekućem računu, uslijed veće vrijednosti izvoza usluga u odnosu na uvoz. Prihodi od turizma, su u 2023. iznosili su 14,6 milijardi eura, što predstavlja porast od 11,3% u usporedbi s 2022.

Grafikon 3: Tekući i kapitalni račun platne bilance

Izvor: Hrvatska narodna banka

U 2023. godini na kapitalnom računu bilance plaćanja je zabilježeno povećanje pozitivnog salda u odnosu na prethodnu godinu. Istovremeno, na financijskom računu bilance plaćanja zabilježen je neto odljev kapitala, odnosno smanjenje neto inozemnih obveza domaćih sektora od 1,2 milijarde eura.

Bruto inozemni dug krajem 2023. iznosio je 64,0 milijarde eura, što je 28,4%, odnosno 14,2 milijarde eura više u odnosu na kraj 2022. godine. Njegovom međugodišnjem povećanju najviše je doprinijelo povećanje duga središnje banke, povezano s raspodjelom euronovčanica unutar Eurosustava nakon pridruživanja Hrvatske europodručju. Unatoč rastu BDP-a, snažniji rast duga u 2023. rezultirao je pogoršanjem relativnog pokazatelja bruto inozemne zaduženosti, koji je krajem 2023. iznosio 83,7% BDP-a, što je 10,8 postotnih bodova više u usporedbi s krajem 2022.

PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Na ostvarenje prihoda državnog proračuna u 2023. godini utjecala su makroekonomska kretanja u gospodarstvu, cjelogodišnji učinci prihodnih mjera koje je Vlada RH donijela u travnju i listopadu 2022. godine u okviru paketa za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena, kao i učinci produljenja privremeno snižene stope PDV-a od 5% na isporuku plina, grijanja iz toplinskih stanica, ogrjevnog drva, peleta, briketa i sječke do 31. ožujka 2024. Vlada RH je u 2023. godini donijela i Uredbu o izmjeni Uredbe o visini trošarine na energente i električnu energiju kao i Uredbu o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata, kojom su utvrđene premije energetskih subjekata za motorne benzine i dizelska goriva kojima se reguliraju cijene naftnih derivata.

Značajan učinak na prihode proračuna imala su sredstva pomoći institucija i tijela EU. To se ponajprije odnosi na sredstva iz prethodnog, ali i novog Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. te iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kao i na sredstva iz Fonda solidarnosti EU, koja su usmjerena na obnovu javne infrastrukture, ponajprije obrazovne, zdravstvene i kulturne, oštećene u razornim potresima na zagrebačkom i petrinjskom području.

Ukupni prihodi državnog proračuna u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 27,4 milijarde eura, što je 1,2% manje od planiranog, dok su u usporedbi s prethodnom godinom povećani za 20,1%.

Tablica 2. Prihodi državnog proračuna u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Ostvarenje 2022.	Plan 2023.	Ostvarenje 2023.	Indeks 2023/2022	Indeks 2023/plan 2023
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
UKUPNI PRIHODI	22.793.046.507	27.692.202.972	27.366.288.523	120,1	98,8
6 PRIHODI POSLOVANJA	22.596.992.562	27.605.409.750	27.294.022.358	120,8	98,9
Prihodi od poreza	12.987.895.209	15.479.608.040	15.495.126.574	119,3	100,1
od čega:					
Porez na dobit	1.553.127.177	2.368.528.793	2.351.288.918	151,4	99,3
Porez na dodanu vrijednost	8.787.496.041	10.268.495.407	10.268.635.346	116,9	100,0
Posebni porezi i trošarine	2.256.111.686	2.401.219.820	2.407.884.410	106,7	100,3
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	81.112.526	81.335.607	79.312.329	97,8	97,5
Doprinosi	3.803.498.428	4.332.527.723	4.385.296.647	115,3	101,2
Pomoći	3.166.626.261	4.634.079.407	4.065.881.568	128,4	87,7
Prihodi od imovine	329.959.237	655.834.337	730.131.997	221,3	111,3
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	632.254.228	691.733.046	732.112.152	115,8	105,8
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	193.459.348	209.203.903	222.082.390	114,8	106,2
Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	1.369.116.448	1.484.698.052	1.543.131.231	112,7	103,9
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	114.183.402	117.725.242	120.259.800	105,3	102,2
7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	196.053.946	86.793.222	72.266.165	36,9	83,3

Prihodi poslovanja

Prihodi poslovanja u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 27,3 milijarde eura pri čemu bilježe međugodišnji rast od 20,8%. Njihova najznačajnija kategorija su porezni prihodi (udio od 56,8%), koji bilježe povećanje od 19,3% u odnosu na 2022. godinu. Slijede prihodi od doprinosa s udjelom od 16,1%, dok se preostali dio odnosi na pomoći, prihode od imovine, prihode od upravnih i administrativnih pristojbi i pristojbi po posebnim propisima i naknadama, prihode iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza, kazne te ostale prihode.

Porezni prihodi tijekom 2023. godine prikupljeni su u iznosu od 15,5 milijardi eura, čime su zabilježili međugodišnje povećanje od 19,3%, a ostvareni su u približno planiranom iznosu.

Prihod od poreza na dobit

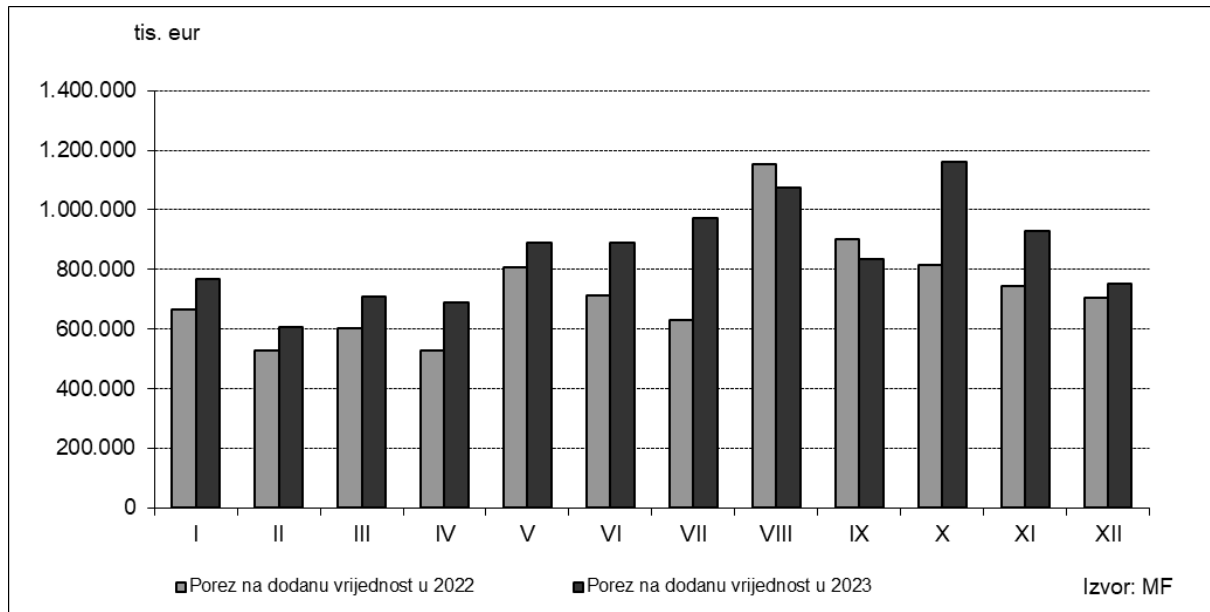
Prihod od poreza na dobit u 2023. godini ostvaren je u iznosu od 2,4 milijarde eura što čini povećanje od čak 51,4% u odnosu na prethodnu godinu. Prikupljeni prihod od poreza na dobit rezultat je poslovanja poduzeća tijekom 2022. kao i uplaćenog jednokratnog dodatnog poreza na dobit u 2023. godini. Naime, prihod od poreza na dobit u tekućoj godini uplaćuje se temeljem poslovanja poduzetnika prethodne godine, a u državni proračun su dodatni porez na dobit uplatili oni poduzetnici koji su ostvarili prihode veće od 39,8 milijuna eura u 2022. godini, a kojima se utvrdila oporeziva dobit u iznosu većem za 20% u odnosu na prosjek oporezive dobiti iz četiri prethodna porezna razdoblja i to u iznosu od 249,8 milijuna eura.

Prihod od poreza na dodanu vrijednost

Tijekom 2023. godine prihod od poreza na dodanu vrijednost ostvaren je u iznosu od 10,3 milijarde eura, što predstavlja rast od 16,9% u odnosu na prethodnu godinu. Prikupljeni prihodi

od PDV-a rezultat su rasta osobne i turističke potrošnje, prethodno spomenutih poreznih rasterećenja te kretanja cijena. Naime, promet u trgovini na malo povećan je u nominalnim iznosima 12,5% u 2023. godini.

Grafikon 4. Kretanje prihoda od poreza na dodanu vrijednost u 2022. i 2023.

Prihod od posebnih poreza i trošarina

Ukupni prihodi od posebnih poreza i trošarina u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 2,4 milijarde eura ili 6,7% više na međugodišnjoj razini, odnosno približno na razini plana. Ovi prihodi pod utjecajem su oporavka gospodarske aktivnosti, koji je rezultirao povećanjem intenziteta prometa i potrošnje svih trošarinskih proizvoda. Sukladno tome, dobar dio trošarinskih prihoda u 2023. godini zabilježio je međugodišnji rast, među kojima najveći prihodi od posebnog poreza na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Međugodišnje smanjenje zabilježili su prihodi od trošarina na duhanske proizvode, bezalkoholna pića i pivo.

U strukturi ukupnih trošarina, najznačajniji prihod čine trošarine na energente i električnu energiju s udjelom od 49,8%, a ostvaren je u iznosu od 1,2 milijarde eura. Na međugodišnjoj razini ovaj prihod zabilježio je rast od 11,2%.

Drugi po važnosti jest prihod od trošarina na duhanske proizvode koji je u 2023. godini ostvaren u iznosu od 864 milijuna eura i bilježi međugodišnje smanjenje od 0,6%. Prihodi od trošarina na alkoholna pića u 2023. godini iznose 57,2 milijuna eura i bilježe međugodišnje povećanje od 1,8%. Povećanje bilježi i prihod od posebnog poreza na kavu koji na međugodišnjoj razini raste 1,2% i prihod od trošarina na automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove koji raste za čak 34,5%.

Tablica 3. Posebni porezi i trošarine u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Ostvarenje	Plan	Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2022.	2023.	2023.	2023./2022.	2023./plan 2023.
	1	2	3	4=3/1	5= 3/2
Posebni porezi i trošarine - ukupno	2.256.111.686	2.401.219.820	2.407.884.410	106,7	100,3
Poseban porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove	116.190.545	150.881.852	156.302.972	134,5	103,6
Trošarine na energente i električnu energiju	1.075.495.215	1.162.560.442	1.196.229.387	111,2	102,9
Trošarina na alkohol i alkoholna pića	56.163.736	57.105.129	57.185.516	101,8	100,1
Trošarina na pivo	89.540.376	86.557.679	86.163.368	96,2	99,5
Poseban porez na bezalkoholna pića	33.790.393	32.988.455	31.729.501	93,9	96,2
Trošarina na duhanske proizvode	868.895.516	895.292.268	864.046.947	99,4	96,5
Poseban porez na kavu	16.034.212	15.833.995	16.226.717	101,2	102,5
Poseban porez na luksuzne proizvode	1.691	0	0		

Prihod od ostalih poreza na robu i usluge

U 2023. godini prihod od ostalih poreza na robu i usluge ostvaren je u iznosu od 81,4 milijuna eura, što je na međugodišnjoj razini rast od 23,2%. Ovu skupinu poreznih prihoda čine prihodi od poreza na osiguranje od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja.

Porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću te naknade za priređivanje igara na sreću

Prihod od poreza na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću u 2023. godini iznosi 75 milijuna eura, što je na međugodišnjoj razini povećanje od 31,2% dok prihodi od naknada za priređivanje igara na sreću iznose 231 milijun eura i ostvareni su za 24% više nego prethodne godine.

Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije

Prihod od poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije u 2023. ostvaren je u iznosu od 79,3 milijuna eura, što je smanjenje od 2,2% u odnosu na 2022. godinu. Ovaj prihod ovisi o kretanju cijena na međunarodnom tržištu.

Prihodi od doprinosa

U 2023. godini prihodi od doprinosa za mirovinsko osiguranje iznose 4,4 milijarde eura, što na međugodišnjoj razini predstavlja povećanje od 15,3%. Ovi prihodi ostvareni su sukladno kretanju na tržištu rada, odnosno rastu plaća i zaposlenosti uslijed pojačane gospodarske aktivnosti. Prihodi od doprinosa za zapošljavanje iznosili su 1,2 milijuna eura.

Tablica 4. Doprinosi u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Ostvarenje	Plan	Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2022.	2023.	2023.	2023./2022.	2023./plan 2023.
	1	2	3	4=3/1	5= 3/2
Doprinosi	3.803.498.428	4.332.527.723	4.385.296.647	115,3	101,2
Doprinosi za mirovinsko osiguranje	3.801.827.187	4.331.464.286	4.384.075.736	115,3	101,2
Doprinosi za zapošljavanje	1.671.241	1.063.437	1.220.911	73,1	114,8

Prihodi od pomoći

Prihodi od pomoći se najvećim dijelom odnose na prihode iz fondova EU. U 2023. godini iznose 4,1 milijardu eura, što je za 28,4% više u odnosu na prethodnu godinu. Od toga iznosa najveći dio, odnosno 92,5%, čine pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU koji na međugodišnjoj razini rastu za 27,5%, a vezani su uz izravna plaćanja u poljoprivredi, projekte financirane iz strukturnih i investicijskih fondova EU te one financirane iz Fonda solidarnosti te Mehanizma za oporavak i otpornost. Ostali značajniji dio prihoda od pomoći odnosi se na kategorije pomoći od ostalih subjekata unutar općeg proračuna, prijenose između proračunskih korisnika istog proračuna te pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 730,1 milijun eura, a sastoje se od prihoda od financijske imovine, prihoda od nefinancijske imovine i prihoda od kamata na dane zajmove. Međugodišnji rast prihoda od imovine iznosi 121,3%, dok su u odnosu na planirane vrijednosti ovi prihodi ostvareni za 11,3% više.

Prihode od financijske imovine čine prihodi od kamata (po vrijednosnim papirima, na oročena sredstva i depozite po viđenju te zateznih kamata), prihodi od pozitivnih tečajnih razlika, prihodi od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija, prihodi od dividendi te ostali prihodi od financijske imovine. Ovi prihodi u 2023. godini iznose 359,6 milijuna eura, a u odnosu na prethodnu godinu rastu su za 88,1%. Razlog tome jest rast po gotovo svim kategorijama prihoda od financijske imovine. Tako je npr. prihod od kamata na oročena sredstva i depozite po viđenju veći gotovo 15 puta nego li prethodne godine, prihod od zateznih kamata veći je 75,3%, prihod od dividendi 50,3%, a prihod od dobiti trgovačkih društava i banaka u vlasništvu države za 86,6%.

Prihode od nefinancijske imovine čine prihodi od koncesija, iznajmljivanja i zakupa imovine, naknada za korištenje nefinancijske imovine te ostalih prihoda od nefinancijske imovine. Prihodi od nefinancijske imovine u 2023. godini iznose 350 milijuna eura i gotovo su trostruko veći nego li prethodne godine, a povećanje proizlazi iz uplate jednokratne naknade, koju su

teleoperateri uplatili u državni proračun na ime prava uporabe radiofrekvencijskog spektra za mreže pokretnih komunikacija.

Prihod od kamata na dane zajmove u 2023. godini iznosi 20,4 milijuna eura. Najveći iznos prihoda po ovoj osnovi uplatile su Hrvatske ceste, a po osnovi Ugovora s Ministarstvom financija vezano uz financijsko restrukturiranje cestarskih društava odnosno refinanciranja njihovih obveza temeljem izdane obveznice.

Tablica 5. Prihodi od imovine u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Ostvarenje	Plan	Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2022.	2023.	2023.	2023./2022.	2023./plan 2023.
	1	2	3	4=3/1	5= 3/2
Prihodi od imovine	329.959.237	655.834.337	730.131.997	221,3	111,3
Prihodi od financijske imovine	191.240.684	286.709.469	359.644.981	188,1	125,4
Prihodi od nefinancijske imovine	118.118.122	348.544.351	350.042.011	296,3	100,4
Kamate na dane zajmove	20.600.431	20.580.517	20.445.006	99,2	99,3

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 732,1 milijun eura, čime bilježe međugodišnje povećanje od 15,8%. Pritom, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi iznose 154,5 milijuna eura i na međugodišnjoj razini rastu za 23,6%. Prihodi po posebnim propisima iznose 577,6 milijuna eura, što je povećanje u odnosu na 2022. godinu za 13,9%. Ovi prihodi uključuju i dio namjenskih prihoda u sustavu znanosti i drugih proračunskih korisnika.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga te prihodi od donacija namjenski su prihodi proračunskih korisnika, a tijekom 2023. godine ostvareni su u iznosu od 222,1 milijun eura te na međugodišnjoj razini rastu za 14,8%. Pritom su prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga u 2023. godini iznosili 200,9 milijuna eura, dok su prihodi od donacija ostvareni u iznosu od 21,1 milijuna eura.

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza, a koji se odnose na prihode državnih bolničkih ustanova, u 2023. iznosili su 1,5 milijardi eura te bilježe povećanje od 12,7% u odnosu na 2022. godinu.

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostali prihodi

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostali prihodi tijekom 2023. godine prikupljeni su u iznosu od 120,3 milijuna eura, a na međugodišnjoj razini rastu za 5,3%. Prihodi od kazni ostvareni su najviše od kazni za prekršaje u prometu, dok se preostali dio odnosi na kazne u poreznim, carinskim i deviznim prekršajima, kazne za privredne prijestupe te druge upravne mjere.

Tablica 6. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada te ostali prihodi u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Ostvarenje	Plan	Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2022.	2023.	2023.	2023./2022.	2023./plan 2023.
	1	2	3	4=3/1	5= 3/2
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	632.254.228	691.733.046	732.112.152	115,8	105,8
Administrativne (upravne) pristojbe	125.005.273	136.261.795	154.505.357	123,6	113,4
Prihodi po posebnim propisima	507.248.955	555.471.251	577.606.795	113,9	104,0
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	193.459.348	209.203.903	222.082.390	114,8	106,2
Prihodi od vlastite djelatnosti proračunskih korisnika	175.206.506	188.691.575	200.944.668	114,7	106,5
Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan opće države	18.252.842	20.512.328	21.137.721	115,8	103,0
Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	1.369.116.448	1.484.698.052	1.543.131.231	112,7	103,9
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	114.183.402	117.725.242	120.259.800	105,3	102,2

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine tijekom 2023. godine ostvareni su u iznosu od 72,3 milijarde eura, a sastoje se od prihoda od prodaje neproizvedene i proizvedene dugotrajne imovine te prihoda od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine (zaliha). Ovi se prihodi na međugodišnjoj osnovi smanjuju više nego dvostruko. U njihovoj strukturi, najveći dio odnosi se na prihode od prodaje proizvedene dugotrajne imovine koji iznose 43,7 milijuna eura. Ovi su prihodi dvostruko manji nego li prethodne godine u kojoj je prodan brod Nov.514 u vlasništvu Republike Hrvatske, a za čiji je dovršetak gradnje bilo zaduženo društvo 3. Maj Brodogradilište d.d. Rijeka. Slijede prihodi od prodaje nafte i naftnih derivata radi zadržavanja zaliha koji iznose 20,3 milijuna eura i gotovo su 5 puta manji nego li prethodne godine. Prihodi od prodaje zemljišta u 2023. godini iznosili su 8,2 milijuna eura.

Tablica 7. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Ostvarenje	Plan	Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2022.	2023.	2023.	2023./2022.	2023./plan 2023.
	1	2	3	4=3/1	5= 3/2
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	196.053.946	86.793.222	72.266.165	36,9	83,3
Prihodi od prodaje neproizvedene imovine	12.926.855	7.979.452	8.220.199	63,6	103,0
Zemljište	12.889.758	7.942.452	8.199.990	63,6	103,2
Ostala prava	37.097	37.000	20.208	54,5	54,6
Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	86.036.297	35.784.552	43.704.573	50,8	122,1
Prihodi od prodaje građevinskih objekata	34.495.068	34.335.434	42.637.346	123,6	124,2
Prihodi od prodaje postrojenja i opreme	49.712	797.763	70.695	142,2	8,9
Prihodi od prodaje prijevoznih sredstava	51.459.004	609.421	966.347	1,9	158,6
Prihodi od prodaje višegodišnjih nasada i osnovnog stada	32.513	41.934	30.183	92,8	72,0
Prihodi od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine	97.090.793	43.029.218	20.341.394	21,0	47,3
Prihodi od prodaje zaliha	97.090.793	43.029.218	20.341.394	21,0	47,3

RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Ukupni rashodi Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu planirani su u iznosu od 29,3 milijarde eura, od čega rashodi poslovanja 27,4 milijarde eura, a rashodi za nabavu nefinancijske imovine 1,9 milijardi eura.

Tablica 8. Kretanje rashoda u 2022. i 2023. godini

(u eurima)		Izvršenje 2022.	Plan 2023.	Izvršenje 2023.	Indeks 2023./2022.	Indeks 2023./P2023.
		1	2	3	4=3/1	5=3/2
UKUPNI RASHODI		23.233.740.457	29.330.206.123	28.095.373.152	120,9	95,8
3	Rashodi poslovanja	22.163.373.056	27.418.844.735	26.579.295.470	119,9	96,9
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.070.367.401	1.911.361.388	1.516.077.682	141,6	79,3

Izvršenje ukupnih rashoda državnog proračuna u 2023. godini iznosi 28,1 milijardu eura, što čini 95,8% planiranih rashoda za 2023. godinu. Rashodi poslovanja izvršeni su u iznosu od 26,6 milijardi eura, odnosno 96,9% planiranih rashoda poslovanja, dok su rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvršeni u iznosu od 1,5 milijardi eura, odnosno 79,3% plana.

Najznačajniji rashodi u 2023. godini izvršeni su unutar programa Mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 7,2 milijarde eura, od čega se 7,0 milijardi eura odnosi na rashode za mirovine. Za rashode za zaposlene uključujući rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama izdvojeno je 5,4 milijarde eura.

Na rashodovnu stranu državnog proračuna u 2023. godini utjecali su troškovi vezani uz ublažavanje i saniranje posljedica rata u Ukrajini. Globalni porast cijena energenata izazvao je niz poskupljenja te je Vlada Republike Hrvatske i u 2023. godini nastavila financirati mjere za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena. Rashodi državnog proračuna za provedbu navedenih mjera u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 1,2 milijarde eura i uključuju isplatu jednokratnih novčanih primanja korisnicima mirovine, potpore korisnicima dječjeg doplatka, nezaposlenima, korisnicima prava u sustavu socijalne skrbi i pružateljima socijalnih usluga te u sustavu skrbi o hrvatskim braniteljima, poljoprivrednicima, prijevoznicima, studentima i studentskim centrima. Uz navedeno, subvencionirane su i krajnje cijene plina kućanstvima i

mikro, malim i srednjim poduzetnicima, dana je potpora poduzećima za tranziciju na energetska i resursno učinkovito gospodarstvo, podmirene su naknade za energente, uvećana je naknada za ugroženog kupca energenata te je osigurana dostatna količina plina.

Za troškove nastale uslijed prihvata i zbrinjavanja izbjeglica iz Ukrajine (trošak financiranja smještaja i prehrane, zdravstvene zaštite, prijevoda s hrvatskog na ukrajinski jezik, trošak obrazovanja i sl.) u 2023. godini izdvojeno je 34,6 milijuna eura, dok je 3,2 milijuna eura utrošeno za ostale troškove povezane sa saniranjem posljedica narušavanja sigurnosne situacije u Europi zbog agresije na Ukrajinu.

Troškovi povezani uz sanaciju posljedica katastrofe uzrokovane potresima koji su 2020. godine pogodili Republiku Hrvatsku i to potres na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije iz ožujka 2020. i potres na području Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke i Karlovačke županije iz prosinca 2020. u 2023. godini iznosili su 1,8 milijardi eura rashoda. Za sanaciju štete uzrokovane potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije utrošen je iznos od 1,1 milijarde eura dok je za sanaciju štete uzrokovane potresom na području Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke i Karlovačke županije iz prosinca 2020. utrošeno 736,5 milijuna eura.

Rashodi evidentirani na izvorima financiranja Europske unije u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 3,7 milijardi eura. Uz navedeno, u 2023. godini rashodi evidentirani na izvoru financiranja zajam iz Mehanizma za oporavak i otpornost, izvršeni su u iznosu od 66,5 milijuna eura.

Ukupni rashodi državnog proračuna u 2023. godini veći su za 4,9 milijardi eura ili 20,9% u odnosu na 2022. godinu. Na povećanje rashoda utjecalo je veće izvršenje rashoda utrošenih za sanaciju šteta od potresa u iznosu od 1,4 milijarde eura te troškovi povezani za provedbu mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena u iznosu od 817,3 milijuna eura. Povećano je izvršenje rashoda za isplatu mirovina i mirovinskih primanja za 966,8 milijuna eura prvenstveno radi usklađivanja mirovina ostvarenih prema općim i posebnim propisima i prenesenog kumuliranog učinka promjene broja i strukture korisnika mirovina. Rashodi za zaposlene (uključujući rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama) povećani su u iznosu od 720,8 milijuna eura, što je rezultat pune primjene kolektivnih ugovora te drugih propisa kojima se reguliraju plaće zaposlenika u državnim i javnim službama.

U 2023. godini rashodi evidentirani na izvorima financiranja Europske unije veći su za 787,4 milijuna eura u odnosu na 2022. godinu, što je najvećim dijelom rezultat većeg evidentiranja rashoda na izvorima financiranja iz Fonda solidarnosti Europske unije i iz Mehanizma za oporavak i otpornost.

1. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja

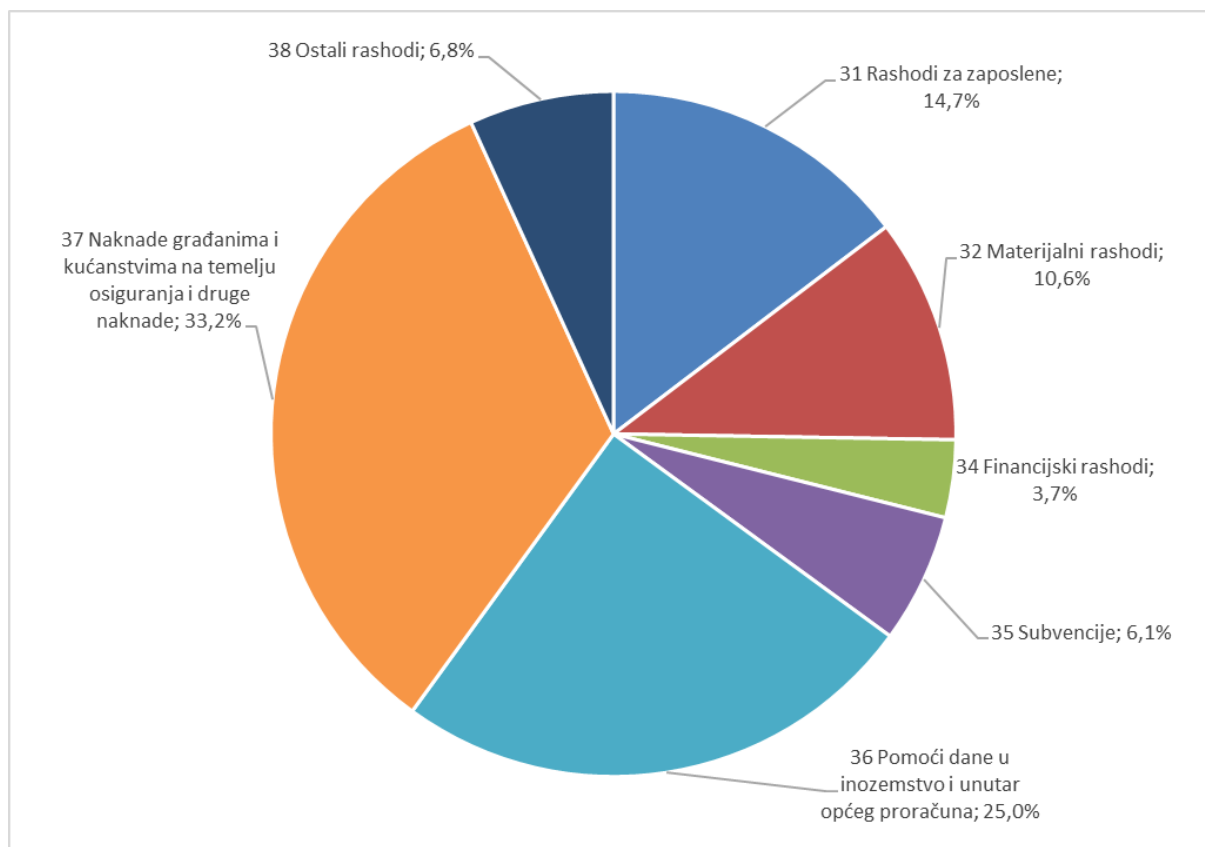
Rashodi poslovanja u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 26,6 milijardi eura, odnosno 96,9% planiranih sredstava te su u odnosu na prethodnu godinu povećani za 19,9%.

Tablica 9. Rashodi poslovanja u 2022. i 2023. godini

(u eurima)		Izvršenje 2022.	Plan 2023.	Izvršenje 2023.	Indeks 2023./2022.	Indeks 2023./P2023
		1	2	3	4=3/1	5=3/2
3	Rashodi poslovanja	22.163.373.056	27.418.844.735	26.579.295.470	119,9	96,9
31	Rashodi za zaposlene	3.378.202.228	3.918.647.035	3.897.081.833	115,4	99,4
32	Materijalni rashodi	2.552.357.431	2.900.665.106	2.820.311.099	110,5	97,2
34	Financijski rashodi	968.038.040	1.031.976.028	973.601.071	100,6	94,3
35	Subvencije	1.141.084.432	1.820.210.816	1.624.882.403	142,4	89,3
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	5.359.769.741	6.847.595.997	6.632.577.017	123,7	96,9
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	7.522.132.853	8.833.842.566	8.814.528.615	117,2	99,8
38	Ostali rashodi	1.241.788.331	2.065.907.187	1.816.313.431	146,3	87,9

U strukturi rashoda poslovanja najveći udio od 33,2% čine naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, a slijede pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna s udjelom od 25,0% te rashodi za zaposlene s udjelom od 14,7%.

Grafikon 5. Struktura izvršenja rashoda poslovanja u 2023. godini po skupinama rashoda ekonomske klasifikacije

Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 3,9 milijardi eura. U odnosu na prethodnu godinu povećani su za 15,4% odnosno 518,9 milijuna eura.

Rashodi za zaposlene u osnovnim i srednjim školama, koji se od 2020. godine iskazuju u okviru skupine 36 *Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna*, u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 1,5 milijardi eura.

Uključivanjem navedenog iznosa u ukupne rashode za zaposlene, isti su u 2023. godini izvršeni u iznosu od 5,4 milijarde eura. U odnosu na prethodnu godinu rashodi za zaposlene (uključujući rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama) povećani su za 720,8 milijuna eura, odnosno 15,4%. Navedeno povećanje je najvećim dijelom rezultat pune primjene kolektivnih ugovora te drugih propisa kojima se reguliraju plaće zaposlenika u državnim i javnim službama.

Materijalni rashodi

Materijalni rashodi u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 2,8 milijardi eura, što predstavlja 97,2% planiranih sredstava. U odnosu na 2022. godinu povećani su za 268,0 milijuna eura odnosno 10,5% prvenstveno radi povećanja rashoda za usluge.

Tablica 10. Materijalni rashodi u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Izvršenje 2022.	Plan 2023.	Izvršenje 2023.	Indeks 2023./2022.	Indeks 2023./P2023
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
32 Materijalni rashodi	2.552.357.431	2.900.665.106	2.820.311.099	110,5	97,2
321 Naknade troškova zaposlenima	175.809.239	209.413.103	203.294.274	115,6	97,1
322 Rashodi za materijal i energiju	1.196.133.888	1.171.175.562	1.228.913.533	102,7	104,9
323 Rashodi za usluge	1.040.890.303	1.367.637.127	1.246.750.786	119,8	91,2
324 Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	10.073.670	13.484.436	11.390.714	113,1	84,5
329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	129.450.331	138.954.878	129.961.793	100,4	93,5

Naknade troškova zaposlenima izvršene su u iznosu od 203,3 milijuna eura. U okviru ovih rashoda iznos od 135,8 milijuna eura odnosi se na rashode za naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život, dok se 51,9 milijuna eura odnosi na rashode za službena putovanja.

Rashodi za materijal i energiju izvršeni su u iznosu od 1,2 milijarde eura. U okviru ovih rashoda iznos od 961,0 milijun eura odnosi se na rashode za materijal i sirovine, od čega se 809,2 milijuna eura odnosi na rashode za lijekove te pomoćni i sanitetski materijal, dok je 100,3 milijuna eura utrošeno za osnovni materijal i sirovine. Za rashode za energiju utrošeno je 133,4 milijuna eura. U odnosu na 2022. godinu rashodi za materijal i energiju povećani su za 32,8 milijuna eura odnosno 2,7%. Navedeno povećanje rezultat je većeg izvršenja rashoda za materijal i sirovine u iznosu od 51,8 milijuna eura i rashoda za vojna sredstva za jednokratnu upotrebu u iznosu od 16,5 milijuna eura te manjeg izvršenja rashoda za energiju u iznosu od 54,6 milijuna eura.

Financijski rashodi

Financijski rashodi u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 973,6 milijuna eura, što predstavlja 94,3% planiranih rashoda za 2023. godinu te su u odnosu na prethodnu godinu veći za 0,6%.

Tablica 11. Financijski rashodi u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Izvršenje 2022.	Plan 2023.	Izvršenje 2023.	Indeks 2023./2022.	Indeks 2023./P2023.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
34 Financijski rashodi	968.038.040	1.031.976.028	973.601.071	100,6	94,3
341 Kamate za izdane vrijednosne papire	807.125.101	734.556.532	734.326.113	91,0	100,0
342 Kamate za primljene kredite i zajmove	58.560.068	152.548.543	152.106.243	259,7	99,7
343 Ostali financijski rashodi	102.352.871	144.870.953	87.168.715	85,2	60,2

Najveći udio u ukupnom izvršenju financijskih rashoda od 91,0% čine rashodi za kamate, odnosno rashodi za kamate na izdane vrijednosne papire i kamate za primljene kredite i zajmove koji su u odnosu na prethodnu godinu veći za 2,4%.

Ostali financijski rashodi ostvareni su u iznosu od 87,2 milijuna eura te su u odnosu na prethodnu godinu smanjeni za 14,8%.

Subvencije

Rashodi za subvencije u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 1,6 milijardi eura, što predstavlja 89,3% planiranih sredstava.

Najznačajniji iznos subvencija u 2023. godini isplaćen je unutar resora Ministarstva poljoprivrede u ukupnom iznosu od 772,4 milijuna eura i to najvećim dijelom unutar programa Poljoprivreda i Ruralni razvoj za koje je izdvojeno 751,9 milijuna eura. U okviru programa Poljoprivreda izdvojeno je 480,5 milijuna eura, od čega je 401,3 milijuna eura rashoda evidentirano na izvorima financiranja Europske unije. Unutar navedenog programa najvećim dijelom isplaćuju se subvencije za izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima, izravna plaćanja u poljoprivredi i mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda te izvanredna pomoć proizvođačima zbog elementarnih nepogoda i nepovoljnih događaja.

Za program Ruralni razvoj u 2023. godini plaćeno je 271,4 milijuna eura. Program Ruralni razvoj, osim na ovoj skupini rashoda, planira se i izvršava i na ostalim skupinama rashoda. U 2023. godini ukupno je za program Ruralni razvoj (sve skupine rashoda) izdvojeno 445,6 milijuna eura, od čega je 380,5 milijuna eura evidentirano na izvorima financiranja Europske unije.

Subvencije u resoru Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja izvršene su u iznosu od 404,9 milijuna eura. Za provedbu programa Razvoj energetskog sustava i gospodarenja ugljikovodicima u 2023. godini utrošeno je 368,0 milijuna eura, od čega 350,1 milijun eura za podmirenje naknada za energente te 17,9 milijuna eura za osiguravanje dostatne količine plina u skladištu PSP Okoli.

U resoru Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike unutar programa Aktivna politika tržišta rada u 2023. godini isplaćeno je 115,7 milijuna eura subvencija. Od navedenog iznosa, za provedbu tekućeg projekta OP Europski socijalni fond plus (ESF +) 2021.-2027., unutar kojeg se provode podprojekti Mjere aktivne politike zapošljavanja i Mjere aktivne politike zapošljavanja za mlade utrošeno je 78,8 milijuna eura, dok je za olakšice i poticaje pri zapošljavanju osoba s invaliditetom utrošeno 15,8 milijuna eura subvencija.

Subvencije u resoru Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u 2023. godini izvršene su u iznosu od 162,0 milijuna eura. Za poticanje redovitih pomorskih putničkih i brzobrodskih linija utrošeno je 67,3 milijuna eura, dok je za provedbu ugovora o koncesijama (Bina-Istra, autocesta Zagreb - Macelj) utrošeno 45,1 milijun eura. Nadalje, za očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) doznačeno je 20,5 milijuna eura.

U odnosu na prethodnu godinu subvencije su povećane za 483,8 milijuna eura, odnosno 42,4% i to unutar resora Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za 371,2 milijuna eura i to najvećim dijelom radi provedbe mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna izvršene su u 2023. godini u iznosu od 6,6 milijardi eura, odnosno 96,9% planiranih sredstava.

Najveći iznos rashoda u ovoj skupini odnosi se na rashode za zaposlene osnovnih i srednjih škola koji su u 2023. godini izvršeni u ukupnom iznosu od 1,5 milijardi eura. Za transfer proračunskih sredstava Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje izdvojeno je 592,1 milijun eura dok je za dodatna sredstva za pokriće troškova zdravstvene zaštite izdvojeno 118,4 milijuna eura.

Za doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije izdvojeno je 705,6 milijuna eura.

U 2023. godini za pripadajući dio naknade u cijeni goriva Hrvatskim cestama d.o.o, Hrvatskim autocestama d.o.o. i HŽ Infrastrukturi d.o.o. doznačeno je 450,1 milijun eura. Za upravljanje, organizaciju i regulaciju željezničkog prometa te poticanje željezničkog putničkog prijevoza izdvojeno je 169,6 milijuna eura.

Za dodatna sredstva izravnjanja za decentralizirane funkcije izdvojeno je 230,8 milijuna eura. Za fiskalno izravnjanje jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, sukladno članku 33. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu (Narodne novine, br. 145/22, 63/23 i 129/23), izdvojeno je 265,4 milijuna eura, dok je za jednokratnu pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, sukladno članku 33.a Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu, izdvojeno 1,5 milijuna eura.

Za prehranu za učenike u osnovnim školama u 2023. godini izdvojeno je 58,5 milijuna eura, dok je za javni međumjesni prijevoz za učenike izdvojeno 36,6 milijuna eura. Za fiskalnu održivost dječjih vrtića izdvojeno je 18,6 milijuna eura.

Rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna, evidentirani na izvorima financiranja Europske unije u 2023. godini izvršeni su u iznosu 1,3 milijarde eura. Najznačajnija sredstva izdvojena su za:

- programe iz resora Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja u iznosu od 463,7 milijuna eura (razvoj sustava javne odvodnje i zaštite voda i mora, upravljanje gospodarstvom i održivi razvoj i sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda),

- projekte iz resora Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 268,9 milijuna eura (projekti za vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u području prijevoza oštećenih u potresima (107,3 milijuna eura), obnova voznog parka HŽ Putničkog prijevoza novim elektromotornim vlakovima (66,0 milijuna eura), Cestovna povezanost s Južnom Dalmacijom (16,4 milijuna eura), Projekt izgradnje državne ceste DC403 od čvora Škurinje do luke Rijeka (12,7 milijuna eura)),
- program Regulativa i nadzor u graditeljstvu u iznosu od 90,9 milijuna eura,
- program Razvoj odgojno obrazovnog sustava 116,7 milijuna eura,
- program Regionalna konkurentnost i urbani razvoj 89,2 milijuna eura,
- program Zaštita kulturnih dobara 32,0 milijuna eura.

U odnosu na izvršenje 2022. godine, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u 2023. godini povećane su za 1,3 milijarde eura što je rezultat:

- većeg izvršenja rashoda evidentiranih na izvorima financiranja Europske unije u iznosu od 271,4 milijuna eura,
- većeg izvršenja rashoda za zaposlene u osnovnim i srednjim školama u iznosu od 202,0 milijuna eura,
- većeg izvršenja za doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije u iznosu od 79,5 milijuna eura,
- većeg izvršenja transfera Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje u iznosu od 74,8 milijuna eura,
- većeg izvršenja pripadajućeg dijela naknade u cijeni goriva Hrvatskim cestama d.o.o., Hrvatskim autocestama d.o.o. i HŽ Infrastrukturi d.o.o. u iznosu od 51,6 milijuna eura.

Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade

Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u 2023. godini izvršene su u iznosu od 8,8 milijardi eura, što predstavlja 99,8% planiranih sredstava, a u usporedbi s prethodnom godinom povećane su za 1,3 milijarde eura, odnosno 17,2%.

Tablica 12. Rashodi za naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u 2022. i 2023. godini

(u eurima)		Izvršenje 2022.	Plan 2023.	Izvršenje 2023.	Indeks 2023./2022.	Indeks 2023./P2023.
		1	2	3	4=3/1	5=3/2
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	7.522.132.853	8.833.842.566	8.814.528.615	117,2	99,8
	program mirovine i mirovinska primanja	6.221.074.066	7.230.771.000	7.214.833.540	116,0	99,8
	naknade u socijalnoj skrbi, od čega:	464.796.477	600.806.102	599.804.555	129,0	99,8
	- osobna invalidnina	117.015.298	152.373.024	152.371.528	130,2	100,0
	- doplatak za pomoć i njegu	81.299.312	86.875.351	86.875.351	106,9	100,0
	- zajamčena minimalna naknada	54.551.881	64.624.479	64.624.452	118,5	100,0
	- status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja	47.497.545	60.254.229	60.254.194	126,9	100,0
	- jednokratna naknada	33.079.908	62.241.905	62.241.905	188,2	100,0
	- nacionalna naknada za starije osobe	7.952.511	9.950.000	9.936.358	124,9	99,9
	dodatni rođiljni dopust, roditeljski dopust i oprema za novorođeno dijete	263.993.673	322.542.643	322.542.130	122,2	100,0
	doplatak za djeću	156.780.376	146.500.000	145.959.850	93,1	99,6
	naknade nezaposlenima	112.011.546	132.840.121	131.688.087	117,6	99,1
	trajna prava (osobna invalidnina, obiteljska invalidnina, naknade i drugo)	82.457.749	79.651.746	79.599.988	96,5	99,9
	aktivna politika tržišta rada	36.964.018	32.802.996	30.731.766	83,1	93,7
	subvencije i državna jamstva za stambene kredite	35.392.061	43.127.553	43.126.652	121,9	100,0

Najveći iznos rashoda u ovoj skupini odnosi se na program **Mirovine i mirovinska primanja** koji je izvršen u iznosu od 7,2 milijarde eura, od čega su rashodi za mirovine izvršeni u iznosu od 7,0 milijardi eura. Iz izvora financiranja 11 Opći prihodi i primici rashodi za mirovine izvršeni su u iznosu od 2,7 milijardi eura, od čega se na mirovine ostvarene prema posebnim propisima odnosi 1,0 milijarda eura, a na mirovine ostvarene prema općem propisu 1,7 milijardi eura. Rashodi za mirovine financirani iz izvora financiranja 21 Doprinosi za mirovinsko osiguranje iznose 4,3 milijarde eura.

Dodatno je unutar navedenog programa u 2023. godini isplaćeno jednokratno primanje korisnicima mirovinskih primanja radi ublažavanja posljedica rasta troškova života u iznosu od 210,5 milijuna eura.

Za rashode za mirovine izdvojeno je 966,8 milijuna eura više u odnosu na prethodnu godinu i to prvenstveno zbog:

- usklađivanja mirovina ostvarenih prema općem i posebnim propisima od 1. siječnja 2023. za 5,37% i od 1. srpnja 2023. za 8,42%,
- prenesenog kumuliranog učinka promjene broja i strukture korisnika mirovina te usklađivanja mirovina iz 2022. godine,
- izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 119/22).

Naknade u socijalnoj skrbi izvršene su u iznosu od 599,8 milijuna eura i to najvećim dijelom za isplatu osobne invalidnine 152,4 milijuna eura, za doplatak za pomoć i njegu 86,9 milijuna eura, zajamčene minimalne naknade 64,6 milijuna eura, status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja 60,3 milijuna eura, jednokratne naknade 62,2 milijuna eura, naknade za ugroženog kupca energenta 42,1 milijun eura te za naknade za smještaj u udomiteljsku obitelj 30,3 milijuna eura.

Rashodi za isplatu nacionalne naknade za starije osobe, koja se prema Zakonu o nacionalnoj naknadi za starije osobe (Narodne novine, br. 62/20 i 156/23) isplaćuje od 1. siječnja 2021., izvršeni su u iznosu od 9,9 milijuna eura. Naknade u socijalnoj skrbi u odnosu na 2022. godinu povećane su za 135,0 milijuna eura, što je najvećim dijelom rezultat isplata potpora korisnicima

prava u sustavu socijalne skrbi i pružateljima socijalnih usluga za ublažavanje inflatornih učinaka i porasta cijena energenata.

Za trajna prava (osobna invalidnina, obiteljska invalidnina, naknade i drugo) izdvojeno je ukupno 79,6 milijuna eura.

Naknade nezaposlenima u 2023. godini izvršene su u iznosu od 131,7 milijuna eura, od čega se iznos od 15,9 milijuna eura odnosi na isplate novčanog primanja osobama prijavljenim u evidenciju nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata i rasta troškova života.

Za aktivnu politiku tržišta rada, unutar ove skupine rashoda, izvršeno je 30,7 milijuna eura, od čega je 10,9 milijuna eura utrošeno za naknade korisnicima aktivne politike zapošljavanja te 8,2 milijuna eura za projekte unutar aktivnosti Unaprjeđenje mjera zapošljavanja i pravnog okvira za moderno tržište rada i gospodarstvo budućnosti – NPOO.

Doplatak za djecu izvršen je u iznosu od 146,0 milijuna eura. Dodatno su u 2023. godini korisnicima doplatka za djecu isplaćena jednokratna novčana primanja radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata i rasta troškova života u iznosu od 18,7 milijuna eura.

Za dodatni rodiljni, roditeljski dopust i opremu za novorođeno dijete izdvojeno je 322,5 milijuna eura. U odnosu na 2022. godinu izdvajanja za dodatni rodiljni, roditeljski dopust i opremu za novorođeno dijete bilježe povećanje od 58,5 milijuna eura.

Subvencije za stambene kredite izvršene su u iznosu od 43,1 milijun eura, što je u odnosu na 2022. godinu povećanje od 7,7 milijuna eura.

Ostali rashodi

U 2023. godini ostali rashodi, koji uključuju rashode za tekuće i kapitalne donacije, kazne, penale i naknade šteta i kapitalne pomoći, izvršeni su u iznosu od 1,8 milijardi eura, što čini 87,9% planiranih sredstava za 2023. godinu.

Najznačajniji ostali rashodi u 2023. godini izvršeni su u okviru Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i to u iznosu od 492,9 milijuna eura. Za program Upravljanje gospodarstvom i održivi razvoj izdvojeno je 136,2 milijuna eura te je 61,2 milijuna eura utrošeno za subvencioniranje krajnje cijene plina. Za program Jačanje konkurentnosti gospodarstva kroz učinkovito korištenje EU sredstava iz fondova Europske unije dodijeljeno je ukupno 103,1 milijun eura, a za program Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda 94,7 milijuna eura. Za projekt Izgradnja plinovoda Zlobin – Bosiljevo i povećanje kapaciteta LNG terminala utrošeno je 75,0 milijuna eura, dok je za program Gospodarenje otpadom utrošeno 75,2 milijuna eura.

Na pozicijama Ministarstva kulture i medija, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je 278,4 milijuna eura, od čega je 252,4 milijuna eura izdvojeno za Programe zaštite i očuvanja kulturne baštine.

Nadalje, na pozicijama Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je 230,1 milijun eura, od čega za program Pripreme i provedbe projekata sufinanciranih sredstvima fondova EU 194,8 milijuna eura. Unutar navedenog programa

najznačajnija sredstva izdvojena su za potprojekte Istraživanje, razvoj i proizvodnja vozila nove mobilnosti i prateće infrastrukture i Izgradnja širokopojasne agregacijske infrastrukture mreža nove generacije (NGN). Za program Razvoj sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštita okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata u 2023. godini izdvojeno je 16,7 milijuna eura, dok je za program Razvoj i sigurnost kopnenog prometa izdvojeno 10,6 milijuna eura.

Na pozicijama Ministarstva poljoprivrede, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je 204,0 milijuna eura. Za program Ruralni razvoj izdvojeno je 117,1 milijun eura, dok je za program Ribarstvo u 2023. godini izdvojeno 55,0 milijuna eura.

Nadalje, na pozicijama Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je 100,9 milijuna eura, od čega 82,2 milijuna eura za obnovu nakon potresa, 8,9 milijuna eura za stambeno zbrinjavanje, a 8,5 milijuna eura za energetska obnova zgrada.

Na pozicijama Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je 95,3 milijuna eura. Za program Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne skrbi izdvojeno je 57,1 milijun eura. U okviru navedenog programa najznačajnija sredstva dodjeljuju se za potprojekt Unapređivanje infrastrukture za pružanje socijalnih usluga u zajednici kao podrška procesu deinstitucionalizacije te za projekt Zaželi - program zapošljavanja žena kojim se omogućava uključivanje žena u nepovoljnom položaju na tržište rada, što ujedno podrazumijeva borbu protiv siromaštva i smanjenje nezaposlenosti te prevenciju prerane institucionalizacije i poboljšavanje kvalitete života krajnjih korisnika, osoba u starijoj životnoj dobi, osoba u nepovoljnom položaju ili osoba s invaliditetom pružajući im podršku u svakodnevnom životu. Za program Socijalno osnaživanje osoba s invaliditetom i program Socijalno osnaživanje obitelji i djece izdvojeno je 25,1 milijun eura u okviru kojeg se dodjeljuju financijske potpore za programe i projekte usmjerene djeci s teškoćama i odraslim osobama s invaliditetom.

Na pozicijama Ministarstva znanosti i obrazovanja, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je 79,5 milijuna eura, od čega 31,3 milijuna eura za program Visoko obrazovanje u okviru kojeg se sufinanciraju smještaj i prehrana studenata, 28,1 milijun eura za program Razvoj odgojno obrazovnog sustava te 17,6 milijuna eura za programe Osnovnoškolsko i Srednjoškolsko obrazovanje.

Za financiranje ugovora s vjerskim zajednicama te sporazuma sa Svetom Stolicom u 2023. godini ukupno je izdvojeno 47,2 milijuna eura, za program Potpore političkim strankama 8,3 milijuna eura, za program Razvoj civilnog društva i suradnja s nevladinim organizacijama 26,2 milijuna eura, dok je za program Zaštita prava nacionalnih manjina izdvojeno 56,1 milijun eura.

Za razvoj športa u 2023. godini izdvojeno je 66,5 milijuna eura.

U usporedbi s 2022. godinom ostali rashodi su povećani za 574,5 milijuna eura, odnosno 46,3%, što je najvećim dijelom rezultat većeg izvršenja rashoda za Programe zaštite i očuvanja kulturne baštine, program Pripreme i provedbe projekata sufinanciranih sredstvima fondova EU, za program Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda te izgradnju plinovoda Zlobin - Bosiljevo u svrhu povećanja kapaciteta Terminala za ukapljeni plin.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u 2023. godini izvršeni su u iznosu od 1,5 milijardi eura, a u usporedbi s prethodnom godinom povećani su za 445,7 milijuna eura, odnosno 41,6%.

Unutar ove kategorije rashoda, najznačajniji iznos od 1,1 milijarde eura odnosi se na rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine od čega za:

- postrojenja i opremu 634,6 milijuna eura i to prvenstveno unutar razdjela Ministarstva obrane za plaćanje obveze prema ugovoru za nabavu višenamjenskog borbenog aviona u iznosu od 237,2 milijuna eura te
- građevinske objekte 374,5 milijuna eura i to prvenstveno unutar razdjela Ministarstva znanosti i obrazovanja za obnovu infrastrukture i opreme oštećene u potresu sveučilišta i veleučilišta te javnih instituta u iznosu od 144,4 milijuna eura te 28,6 milijuna eura za investicije u zdravstvenu infrastrukturu.

Za rashode za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini utrošeno je 338,0 milijuna eura, od čega 335,8 milijuna eura za dodatna ulaganja na građevinskim objektima. U odnosu na prethodnu godinu sredstva izdvojena za dodatna ulaganja na građevinskim objektima povećana su za 264,3 milijuna eura, što je prvenstveno rezultat sanacije štete od potresa.

RASHODI PO IZVORIMA FINANCIRANJA

Od ukupno izvršenih rashoda u iznosu od 28,1 milijarde eura u 2023. godini, najveći iznos od 17,2 milijarde eura financirano je iz izvora Opći prihodi i primici, dok su rashodi financirani iz izvora financiranja Doprinosi izvršeni u iznosu od 4,4 milijarde eura.

Tablica 13. Izvršenje rashoda po izvorima financiranja

Izvori financiranja (u eurima)		Izvršenje 2023.
U K U P N O		28.095.373.151,99
1	Opći prihodi i primici	17.164.053.486,13
2	Doprinosi za obvezna osiguranja	4.384.075.736,32
3	Vlastiti prihodi	179.574.904,93
4	Prihodi za posebne namjene	2.171.727.905,65
5	Pomoći	4.067.622.219,91
6	Donacije	16.997.832,69
7	Prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja	18.148.203,13
8	Namjenski primici od zaduživanja	93.172.863,23

U 2023. godini iz izvora Pomoći financirano je 4,1 milijarda eura rashoda, od čega je 3,7 milijardi eura evidentirano na izvorima financiranja Europske unije (Europski fond za regionalni razvoj 736,2 milijuna eura, Fond solidarnosti Europske unije 671,2 milijuna eura, Mehanizam za oporavak i otpornost 520,7 milijuna eura, Kohezijski fond 494,4 milijuna eura, Europski poljoprivredni jamstveni fond 403,7 milijuna eura, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj 380,9 milijuna eura, Europski socijalni fond 337,5 milijuna eura, itd.).

Iz sredstava Europske unije, osim rashoda, financirani su i izdaci u ukupnom iznosu od 109,8 milijuna eura, od čega se 45,2 milijuna eura odnosi na program Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva.

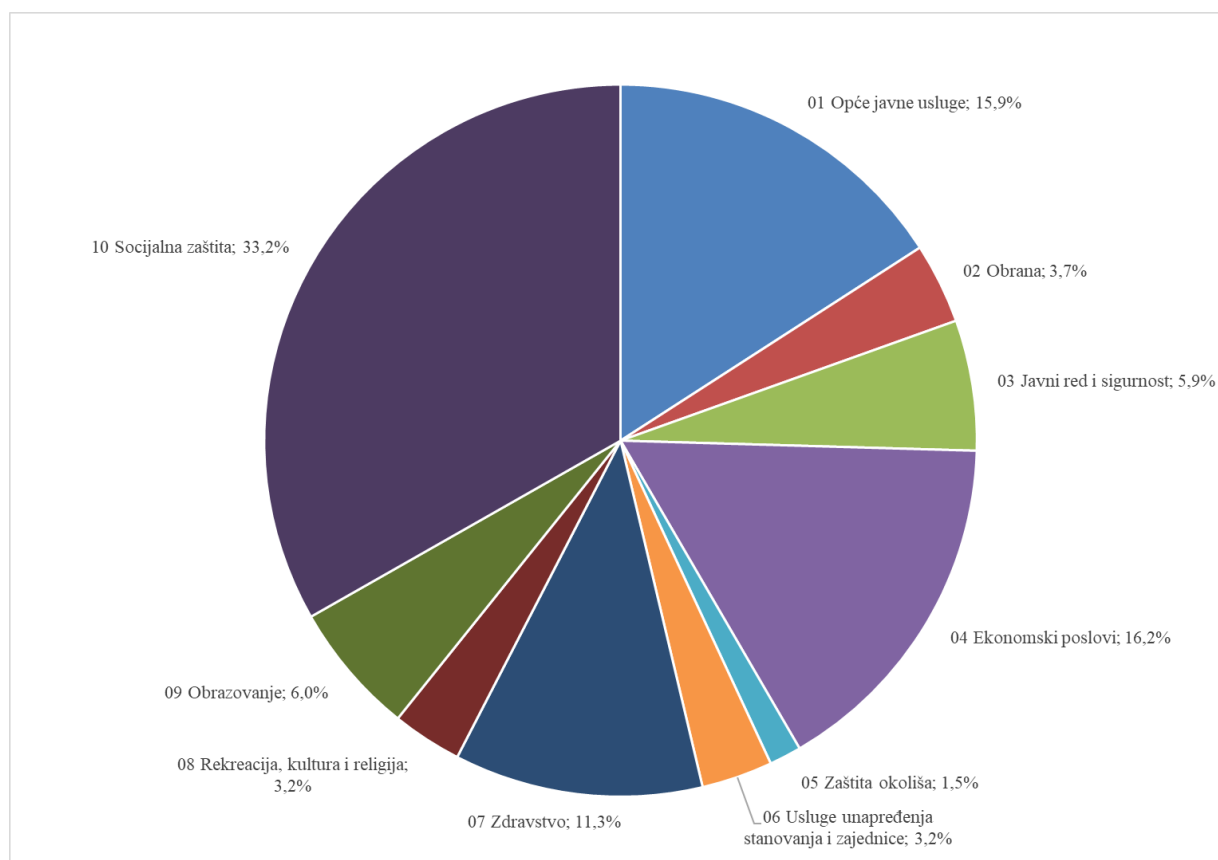
Rashodi financirani iz izvora Prihodi za posebne namjene izvršeni su u iznosu od 2,2 milijarde eura. U okviru navedenog izvora najveći iznos rashoda od 2,1 milijardu eura financirano je iz podizvora Ostali prihodi za posebne namjene. Iz podizvora Prihodi od igara na sreću financirano je 113,6 milijuna eura rashoda.

RASHODI PO FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI

Sa ciljem povećanja transparentnosti korištenja proračunskih sredstava prema namjeni, u nastavku se u okviru polugodišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna daje prikaz rashoda po funkcijskoj klasifikaciji. Brojčane oznake i nazivi funkcijske klasifikacije preuzeti su iz međunarodne klasifikacije funkcija države (COFOG) Ujedinjenih naroda – Klasifikacija rashoda u skladu s namjenom.

U 2023. godini najveći udio rashoda državnog proračuna prema funkcijskoj klasifikaciji odnosi se na socijalnu zaštitu 33,2%, nakon čega slijede rashodi za opće javne usluge 16,2%.

Grafikon 6. Rashodi po funkcijskoj klasifikaciji

Stanje novčanih sredstava na računima državnog proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna na dan 1. siječnja 2023. godine iznosi 2.239.377.995,72 eura od čega se iznos od 759.209.668,17 eura odnosi na stanje novčanih sredstava na računima proračunskih korisnika državnog proračuna. Na dan 31. prosinca 2023. godine stanje novčanih sredstava na računima državnog proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna iznosi 4.473.430.651,40 eura od čega se iznos od 1.002.008.767,43 eura odnosi na stanje novčanih sredstava na računima proračunskih korisnika državnog proračuna. Podaci uključuju iznose iskazane u financijskim izvještajima proračunskih korisnika državnog proračuna i državnog proračuna.

U 2023. godini nije bilo preuzimanja nefinancijske i financijske imovine u naplati potraživanja javnih davanja.

PRIMICI I IZDACI DRŽAVNOG PRORAČUNA

U 2023. godini ukupni prihodi (prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine) ostvareni su u iznosu od 27,4 milijarde eura, a rashodi (rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine) u iznosu od 28,1 milijardu eura.

U nastavku se daje prikaz plana i izvršenja Računa prihoda i rashoda državnog proračuna i plana i izvršenja Računa financiranja za 2023. godinu.

Tablica 14. Račun prihoda i rashoda i Račun financiranja za 2023. godinu

Račun prihoda i rashoda

(u eurima)	Plan 2023.	Ostvarenje/Izvršenje 2023.	Indeks Ostvarenja/Izvršenja 2023./Plan 2023.
	1	2	3=2/1
Prihodi poslovanja	27.605.409.750	27.294.022.358,22	98,9
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	86.793.222	72.266.165,24	83,3
Ukupno prihodi	27.692.202.972	27.366.288.523,46	98,8
Rashodi poslovanja	27.418.844.735	26.579.295.469,78	96,9
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.911.361.388	1.516.077.682,21	79,3
Ukupno rashodi	29.330.206.123	28.095.373.151,99	95,8
Razlika - višak/manjak	-1.638.003.151	-729.084.628,53	44,51

Račun financiranja

(u eurima)	Plan 2023.	Ostvarenje/Izvršenje 2023.	Indeks Ostvarenja/Izvršenja 2023./Plan 2023.
	1	2	3=2/1
Primici od financijske imovine i zaduživanja	7.482.168.122	7.242.222.856,83	96,8
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	5.298.222.058	4.963.288.895,83	93,7
Prijenos sredstava iz prethodne godine	1.649.107.977	1.649.107.977,17	100,0
Prijenos sredstava u sljedeću godinu	-2.195.050.890	-3.198.957.309,64	145,7
Neto financiranje	1.638.003.151	729.084.628,53	44,5
Višak/manjak + neto financiranje	0	0,00	

Sljedeća tablica daje prikaz strukture plana i izvršenja Računa financiranja državnog proračuna za 2023. godinu.

Tablica 15. Račun financiranja

(u eurima)	Plan 2023.	Ostvarenje/Izvršenje 2023.	Indeks Ostvarenja/Izvršenja 2023./Plan 2023.
	1	2	3=2/1
NETO FINANCIRANJE	1.638.003.151	729.084.628,53	44,5
Prijenos sredstava iz prethodne godine	1.649.107.977	1.649.107.977,17	100,0
Prijenos sredstava u sljedeću godinu	-2.195.050.890	-3.198.957.309,64	145,7
PRIMICI OD FINACIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	7.482.168.122	7.242.222.856,83	96,8
PRIMLJENI POVRA TI GLA VNI CA DAN IH ZAJ MOVA I DEPOZITA	1.756.263.098	1.837.935.363,82	104,7
PRIMICI OD IZD AN IH VRIJEDNOSNI H PAPI RA	4.850.000.000	4.600.000.000,00	94,8
Trezorski zapisi (neto)	0	0,00	
Obveznice	4.850.000.000	4.600.000.000,00	94,8
PRIMICI OD PRODA JE DIONICA I UDJELA U GLA VNI CI	20.000.323	5.335.900,10	26,7
PRIMICI OD ZADUŽIVANJA	855.904.701	798.951.592,91	93,3
Primljeni krediti i zajmovi od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada	212.278.547	150.811.612,84	71,0
Primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	0	6.130.155,48	
Primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	643.626.154	642.009.824,59	99,7
IZDACI ZA FINACIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJ MOVA	5.298.222.058	4.963.288.895,83	93,7
IZDACI ZA DANE ZAJ MOVE I DEPOZITE	890.947.431	842.861.554,88	94,6
IZDACI ZA DIONICE I UDJELE U GLA VNI CI	163.926.966	133.954.243,28	81,7
IZDACI ZA OTPLATU GLA VNI CE PRIMLJENIH KREDITA I ZAJ MOVA	1.215.173.902	1.210.765.631,39	99,6
Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada	99.782.051	99.706.369,91	99,9
Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	35.505.089	35.260.316,10	99,3
Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	1.079.886.762	1.075.798.945,38	99,6
IZDACI ZA OTPLATU GLA VNI CE ZA IZD ANE VRIJEDNOSNE PAPI RE	3.028.173.759	2.775.707.466,28	91,7
Izdaci za otplatu glavnice za izdane trezorske zapise (neto)	361.000.000	108.533.707,46	30,1
Izdaci za otplatu glavnice za izdane obveznice	2.667.173.759	2.667.173.758,82	100,0

Ukupni **Primici od financijske imovine i zaduživanja** u 2023. godinu ostvareni su u iznosu od 7,2 milijarde eura.

U strukturi ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja, 4,6 milijardi eura odnosi se na *Primitke od izdanih vrijednosnih papira*, 1,8 milijardi eura na *Primljene povrate glavnica danih zajmova i depozita*, 799,0 milijuna eura na *Primitke od zaduživanja* i 5,3 milijuna eura na *Primitke od prodaje dionica i udjela u glavnici*.

U strukturi *Primljenih povrata glavnica danih zajmova i depozita* u 2023. godini, 1,4 milijarde eura odnosi se na Primitke od povrata depozita i jamčevnih pologa, 199,1 milijun eura odnosi se na Primitke (povrate) glavnice zajmova danih kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru, 94,4 milijuna eura na Primitke (povrate) glavnice zajmova danih trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora, 88,5 milijuna eura na Povrate zajmova danih drugim razinama vlasti, 18,6 milijuna eura na Primitke (povrate) glavnice zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima, a 206,5 tisuća eura na Primitke (povrate) glavnice zajmova danih trgovačkim društvima u javnom sektoru.

Na podskupini *Primici od povrata depozita i jamčevnih pologa* ostvareni su primici u iznosu od 1,4 milijarde eura, a odnose se na primitke od povrata depozita kod tuzemnih kreditnih institucija.

U okviru podskupine *Primici (povrati) glavnice zajmova kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru* evidentiran je iznos od 199,1 milijun eura koji se odnosi na povrat sredstava Hrvatske banke za obnovu i razvitak, temeljem ugovora o zajmu iz 2020. godine.

U okviru podskupine *Primici (povrati) glavnice zajmova danih trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora* evidentiran je iznos od 94,4 milijuna eura, od čega se 91,1 milijun eura odnosi na povrate malih i mikro zajmova i drugih financijskih instrumenata iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija te Programa za ruralni razvoj koje provodi Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO).

U okviru podskupine *Povrat zajmova danih drugim razinama vlasti* ostvareni su primici u iznosu od 88,5 milijuna eura, od čega se iznos od 60,9 milijuna eura odnosi na povrate beskamatnih zajmova danih jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje sukladno Naputku o načinu isplate beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (Narodne novine, br. 46/20., 5/21. i 73/21.), Naputku o isplati sredstava beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda (Narodne novine, br. 130/20. i 134/23.), Odluci o dodjeli beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa (Narodne novine, br. 101/21.) te Odluci o dodjeli beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda (Narodne novine, br. 136/21.).

U okviru podskupine *Primici od povrata glavnice zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima* ostvareni su primici u iznosu od 18,6 milijuna eura, od čega se 12,8 milijuna eura odnosi na povrat zajmova dodijeljenih od strane Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) po Programu društveno poticajne stanogradnje, dok se 4,8 milijuna eura odnosi na povrat zajmova dodijeljenih od strane Ministarstva hrvatskih branitelja za stambeno zbrinjavanje hrvatskih branitelja.

Primici od izdanih vrijednosnih papira u izvještajnom razdoblju ostvareni su u iznosu od 4,6 milijardi eura, a odnose se na obveznice izdane na domaćem tržištu kapitala u iznosu od 3,1 milijardu eura te obveznicu izdanu na inozemnom tržištu kapitala u iznosu od 1,5 milijardi eura.

U ožujku 2023. godine Republika Hrvatska realizirala je na domaćem tržištu kapitala obveznice u ukupnom nominalnom iznosu od 1,85 milijardi eura, uz godišnju kamatnu stopu od 3,65 % s dospijećem 2025. godine. Navedeno izdanje obveznica bilo je namijenjeno fizičkim osobama (građanima) te institucionalnim investitorima. U prvom krugu građani su upisali 1,335 milijardi eura obveznica, dok je u drugom krugu upis bio za institucionalne investitore koji su upisali 515,0 milijuna eura.

Nadalje, u lipnju 2023. godine Republika Hrvatska izdala je euroobveznicu na međunarodnom tržištu kapitala u ukupnom nominalnom iznosu od 1,5 milijardi eura, uz godišnju kamatnu stopu od 4,0% s dospijećem u 2035. godini.

U studenom 2023.godine Republika Hrvatska realizirala je na domaćem tržištu kapitala obveznice u ukupnom nominalnom iznosu od 1,25 milijardi eura, uz godišnju kamatnu stopu od 3,75 % s dospijecem 2033. godine.

Također, u izvještajnom razdoblju Republika Hrvatska izdala je ukupno 2,8 milijardi eura trezorskih zapisa, od kojih je u studenom upisan iznos od 1,1 milijardu eura s dospijecem u 2024. godini. Upis navedenih trezorskih zapisa bio je po prvi puta namijenjen fizičkim osobama koje su uplatile ukupno 969,7 milijuna eura.

Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici, ostvareni su u iznosu od 5,3 milijuna eura i to od prodaje dionica u vlasništvu Republike Hrvatske i u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Sredstva od prodaje dionica uplaćena su u državni proračun od strane Centra za restrukturiranje i prodaju koji u svojstvu zakonskog zastupnika, temeljem Zakona o upravljanju državnom imovinom, upravlja dionicama i udjelima čije je imatelj ili ovlaštenik Republika Hrvatska i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

U okviru primitaka od zaduživanja, ostvarenih u ukupnom iznosu od 799,0 milijuna eura, 642,0 milijuna eura evidentirano je na podskupini primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora, 150,8 milijuna eura na podskupini primljeni krediti i zajmovi od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada, dok je na podskupini primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru evidentiran primitak u iznosu od 6,1 milijuna eura.

U okviru podskupine Primljenih kredita i zajmova od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada, ostvarenih u ukupnom iznosu od 150,8 milijuna eura, iznos od 109,7 milijuna eura odnosi na financijske instrumente koje provodi Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG–BICRO), Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja i Hrvatska banka za obnovu i razvitak.

U 2023. godini **Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova** iznose 5,0 milijardi eura, od čega se najznačajniji iznos od 2,8 milijardi eura odnosi na *Izdatke za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire*, dok se iznos od 1,2 milijarde eura odnosi na *Izdatke za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova*. Nadalje, iznos od 842,9 milijuna eura odnosi se na *Izdatke za dane zajmove i depozite*, a *Izdaci za dionice i udjele u glavnici* izvršeni su u iznosu od 134,0 milijuna eura.

U strukturi ***Izdataka za dane zajmove i depozite*** najznačajniji iznos od 400,0 milijuna eura odnosi se na isplatu dijela zajma Hrvatskoj elektroprivredi d.d., Zagreb temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske iz ožujka 2023., a s ciljem osiguranja stabilizacije poslovanja.

Nadalje, iznos od 265,0 milijuna eura odnosi se na Ugovor o zajmu zaključen s Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak za osiguravanje likvidnosti i provođenje kreditnih aktivnosti.

Iznos od 124,0 milijuna eura odnosi na kredite za rast i razvoj, programe malih i mikro zajmova, programe ruralnog razvoja u sektoru gospodarstva, poduzetništva i poljoprivrede, izravne kredite Hrvatske banke za obnovu i razvitak za mikro, male i srednje poslovne subjekte. Od navedenog iznosa 85,7 milijuna eura financirano je iz sredstava strukturnih i investicijskih fondova Europske unije.

Izdaci za dionice i udjele u glavnici izvršeni su u ukupnom iznosu od 134,0 milijuna eura, u najvećem dijelu za uplatu u kapital Europskom mehanizmu za stabilnost.

U strukturi ***izdataka za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova*** koji iznose 1,2 milijarde eura, 1,1 milijarda eura odnosi se na otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora, 99,7 milijuna eura na otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada, a 35,3 milijuna eura odnosi se na otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru.

Izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire evidentirani su u iznosu od 2,8 milijardi eura, od čega se 1,5 milijardi eura odnosi na izdatke za otplatu glavnice za izdane obveznice u zemlji te 1,2 milijarde eura na izdatke za otplatu glavnice za izdane obveznice u inozemstvu. Preostali iznos od 108,5 milijuna eura odnosi se na umanjeni saldo trezorskih zapisa odnosno na razliku između izdanih trezorskih zapisa Republike Hrvatske u ukupnom iznosu od 2,8 milijarde eura te otplaćene glavnice trezorskih zapisa u ukupnom iznosu od 2,9 milijarde eura u 2023. godini.

UKUPNI MANJAK/VIŠAK OPĆEG PRORAČUNA

U 2023. godini ukupni višak općeg proračuna prema nacionalnoj metodologiji računskog plana zabilježen je u iznosu od 34,3 milijuna eura ili 0,04% BDP-a, pri čemu je manjak državnog proračuna iznosio 729,1 milijun eura ili 1% BDP-a, dok su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvarile višak od 413,5 milijuna eura ili 0,5% BDP-a. Izvanproračunski korisnici državnog proračuna također su ostvarili višak od 349,8 milijuna eura ili 0,5% BDP-a.

Tablica 16. Manjak/višak državnog proračuna

(u eurima)	2022.	Plan 2023.	2023.
1. Prihodi	22.793.046.507	27.692.202.972	27.366.288.523
Prihodi poslovanja	22.596.992.562	27.605.409.750	27.294.022.358
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	196.053.946	86.793.222	72.266.165
2. Rashodi	23.233.740.457	29.330.206.123	28.095.373.152
Rashodi poslovanja	22.163.373.056	27.418.844.735	26.579.295.470
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.070.367.401	1.911.361.388	1.516.077.682
3. MANJAK/VIŠAK DRŽAVNOG PRORAČUNA (1-2)	-440.693.950	-1.638.003.151	-729.084.629

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica 17. Manjak/višak proračuna opće države, nacionalna i ESA 2010 metodologija

(u eurima)	2022.	Plan 2023.	2023.
Manjak/višak državnog proračuna	-440.693.950	-1.638.003.151	-729.084.629
% BDP-a	-0,6	-2,1	-1,0
Manjak/višak izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	192.295.389	116.494.846	349.835.206
% BDP-a	0,3	0,2	0,5
Manjak/višak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih izvanproračunskih korisnika	373.411.946	141.982.723	413.519.192
% BDP-a	0,5	0,2	0,5
MANJAK/VIŠAK OPĆEG PRORAČUNA, nacionalna metodologija	125.013.385	-1.379.525.582	34.269.770
% BDP-a	0,2	-1,8	0,04
Ostale prilagodbe, ESA 2010 metodologija	-36.537.834	1.144.413.724	-562.579.829
% BDP-a	-0,1	1,5	-0,7
MANJAK/VIŠAK OPĆE DRŽAVE, ESA 2010 metodologija	88.475.551	-235.111.858	-528.310.060
% BDP-a	0,1	-0,3	-0,7

Izvor: Ministarstvo financija, Državni zavod za statistiku

Manjak/višak općeg proračuna iskazan prema nacionalnoj metodologiji računskog plana razlikuje se od manjka/viška proračuna opće države koji se iskazuje prema statističkoj metodologiji Europske unije (ESA 2010). Opća država je institucionalni sektor koji se u Republici Hrvatskoj s obzirom na Ustavom Republike Hrvatske utvrđeno ustrojstvo države sastoji od podsektora središnje države, lokalne države i fondova socijalne sigurnosti. Drugim riječima, obuhvat sektora opće države prema metodologiji ESA 2010 obuhvaća državni proračun, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, izvanproračunske korisnike iz

I. i II. skupine² te fondove socijalnog osiguranja. Osim toga, na manjak/višak sektora opće države i javni dug utječu i određene specifičnosti utvrđene metodologijom ESA 2010, kao što su, primjerice, transakcije i stanja jedinica koje nisu razvrstane u sektor opće države, ugovorene obveze u okviru kojih je država na sebe preuzela rizike ili pak primjena metode vremenskog prilagođavanja pojedinih poreznih oblika i socijalnih doprinosa. Za službeni izračun manjka/viška sektora opće države nadležan je Državni zavod za statistiku, a za izračun javnog duga Hrvatska narodna banka.

Prema Izvješću Državnog zavoda za statistiku o prekomjernom proračunskom manjku i razini duga opće države iz travnja 2024., u 2023. godini ostvaren je manjak proračuna opće države u iznosu od 528,3 milijuna eura ili 0,7% BDP-a. Prihodi proračuna opće države ostvareni su u iznosu od 35,7 milijardi eura ili na razini od 46,7% BDP-a. U strukturi poreznih prihoda najveći dio odnosi se na porez na proizvodnju i uvoz, pri čemu prihodi od poreza na dodanu vrijednost rastu 17,8%. Tekući porezi na dohodak i bogatstvo, koji uključuju porez na dohodak i porez na dobit, rastu 16,7%, uslijed kretanja na tržištu rada te rezultata poslovanja poduzeća i banaka u prethodnoj godini. Rast od 14,4% bilježe i prihodi od socijalnih doprinosa temeljem rasta plaća i zaposlenosti uslijed pojačane gospodarske aktivnosti. Od neporeznih prihoda, najznačajniji su prihodi od ostalih tekućih i kapitalnih transfera koji uključuju sredstva iz strukturnih i investicijskih fondova EU, ali i sredstva dodijeljena RH iz Fonda solidarnosti te iz Mehanizma za oporavak i otpornost.

Rashodi proračuna opće države izvršeni su u iznosu od 36,2 milijardi eura ili na razini od 47,4% BDP-a. Na njihovo nominalno povećanje u odnosu na prethodnu godinu najviše je utjecalo povećanje bruto investicija u fiksni kapital (62%), socijalne naknade i socijalne transferi (14,9%), naknade zaposlenima (15,3%), rashodi za inermidijarnu potrošnju (16,1%), tekući i kapitalni transferi (26,5%), kamate (39,1%) te subvencije na proizvode (15,3%). Mjere koje su zbog povećanja cijena energenata uvedene u 2022. nastavljene su i u 2023. te su uglavnom utjecale na povećanje isplaćenih subvencija na proizvode kao i na povećanje isplaćenih socijalnih naknada umirovljenicima, korisnicima socijalne skrbi, nezaposlenima te korisnicima doplatka za djecu.

Promatrano prema podsektorima, središnja država je zabilježila manjak od 1,3% BDP-a. Lokalna država je ostvarila višak od 0,6% BDP-a, dok su fondovi socijalne sigurnosti imali manjak od 0,01% BDP-a.

² Izvanproračunski korisnici se prema novom Zakonu o proračunu koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. svrstavaju u dvije skupine od kojih se na jednu primjenjuju pojedine odredbe zakona gotovo istovjetno proračunskim korisnicima, dok se za drugu skupinu propisuje samo obveza dostave određenih podataka. Prvoj skupini pripadaju ustanove, trgovačka društva i pravne osobe koje nisu proračunski korisnici, ali im je osnivač/vlasnik RH ili JLP(R)S ili u njima imaju odlučujući utjecaj te se u opći proračun uključuju prema načinu financiranja. Također se prema pravilima ESA 2010 metodologije razvrstavaju u sektor opće države. U drugu skupinu uključuju se oni izvanproračunski korisnici koji pripadaju sektoru opće države samo prema pravilima ESA 2010 metodologije.

Tablica 18. Proračun opće države prema podsektorima, ESA 2010 metodologija

ESA 2010 metodologija	IZVRŠENJE 2022.	2022. % BDP-a	TEKUĆI PLAN 2023.	2023. % BDP-a	IZVRŠENJE 2023.	2023. % BDP-a
OPĆA DRŽAVA	88.475.551	0,1	-235.111.858	-0,3	-528.310.060	-0,7
SREDIŠNJA DRŽAVA	-408.497.145	-0,6	-552.261.187	-0,7	-1.002.101.047	-1,3
od čega:						
HAC	137.793.519	0,2	114.048.576	0,1	88.663.152	0,1
HC	-13.659.969	-0,02	22.574.357	0,03	-71.098.217	-0,1
HV	-11.959.482	-0,02	-32.959.945	-0,04	-40.099.728	-0,1
HRT	1.351.384	0,00	-806.569	0,00	-4.472.231	-0,01
HŽ INFRASTRUKTURA	-5.446.783	-0,01	-912.836	0,00	-10.485.863	-0,01
HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ	-31.601.953	-0,05	10.100.000	0,01	8.703.271	0,01
HBOR	36.938.834	0,1	46.814.667	0,1	46.559.981	0,1
DAB	36.241.858	0,1	31.211.178	0,04	67.234.309	0,1
FZOEU	42.818.240	0,1	55.455.503	0,1	89.674.657	0,1
CERP	1.222.938	0,0	-1.994.100	0,0	1.426.316	0,0
FNEK	-2.855.684	0,0	-3.847.456	-0,01	-3.319.928	0,0
HROTE	3.182.970	0,0	53.802.896	0,1	59.500.962	0,1
ALAN	4.413.056	0,01	153.925	0,0	3.952.918	0,01
DRŽAVNE NEKRETNINE	9.180.897	0,01	7.989.913	0,01	9.180.897	0,01
FONDOVI SOCIJALNE SIGURNOSTI	95.227.739	0,1	139.198.789	0,2	-6.437.560	-0,01
LOKALNA DRŽAVA	401.744.957	0,6	177.950.540	0,2	480.228.548	0,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema podacima HNB-a, udio javnog duga u BDP-u je krajem 2023. godine iznosio 63%, dok je njegova nominalna vrijednost iznosila 48,2 milijarde eura. U odnosu na kraj 2022. godine smanjenje udjela javnog duga u BDP-u iznosi 4,8 postotna boda, dok to smanjenje odnosu na pretpandemijsku 2019. iznosi 7,4 postotna boda.

Nominalno povećanje javnog duga u 2023. u odnosu na 2022. godinu iznosi 1,85 milijardi eura, na što manjak proračuna opće države utječe sa 528 milijuna eura. Ostatak povećanja od 1,3 milijarde eura odnosi se na povećanje depozita opće države proizašlih iz izdanja obveznice u studenom 2023. u nominalnom iznosu od 1,3 milijarde eura.

Tablica 19. Dug opće države prema podsektorima 2019. - 2023.

ESA 2010 metodologija	2019. % BDP-a	2020. % BDP-a	2021. % BDP-a	2022. % BDP-a	2023. % BDP-a
KONSOLIDIRANI DUG OPĆE DRŽAVE	70,4	86,1	77,5	67,8	63,0
Dug središnje države	68,9	84,0	75,5	66,1	61,6
od čega:					
HAC	3,6	4,8	3,8	3,0	2,7
HC	1,1	1,3	1,1	1,0	1,0
HV	0,0	0,2	0,2	0,3	0,3
HRT	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
HŽ INFRASTRUKTURA	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2
HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
HŽ CARGO	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
HBOR	3,7	4,2	3,4	2,7	2,4
APN	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
LUČKE UPRAVE	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2
JPP I KONCESIJE	1,3	1,6	1,5	1,3	1,3
Dug fondova socijalne sigurnosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dug lokalne države	1,5	2,0	2,0	1,7	1,4

Izvor: Hrvatska narodna banka, Državni zavod za statistiku

Na kraju 2023. godine unutarnji dug središnje države iznosio je 97% ukupnog unutarnjeg konsolidiranog duga opće države. Ukupni unutarnji dug HAC-a i HC-a iznosi 2,4 milijarde eura, ili 7,1% ukupnog unutarnjeg duga središnje države. Najveći dio cestarskog sektora (73,3%) odnosi se na dug HAC-a, koji je u odnosu na kraj 2022. godine veći za 78 milijuna eura. Unutarnji dug HŽ Infrastrukture, HŽ Putničkog prijevoza i HŽ Carga iznosi 141 milijuna eura ili 0,4% ukupnog unutarnjeg konsolidiranog duga središnje države te je u odnosu na 2022. godinu manji za 3 milijuna eura.

Unutarnji dug proizašao iz javno privatnog partnerstva i koncesija zauzima 1,8% ukupnog unutarnjeg duga središnje države te iznosi 592 milijuna eura. 91,1% navedenog duga odnosi se na BINU ISTRU, a preostali dio na dug Međunarodne zračne luke Zagreb.

Unutarnji dug fondova socijalne sigurnosti iznosi svega 2 milijuna eura, dok lokalne države iznosi 1 milijardu eura ili 3% ukupnog unutarnjeg konsolidiranog duga opće države. U odnosu na 2022. godinu isti je smanjen za 18 milijuna eura.

Gotovo ukupan inozemni konsolidirani dug opće države na kraju 2023. godine odnosi se na dug središnje države (99,7%). Ukupan inozemni dug HAC-a i HC-a iznosi 432 milijuna eura ili 3% ukupnog inozemnog duga središnje države. U odnosu na 2022. godinu inozemni dug cestara se smanjio za 72 milijuna eura. Inozemni dug HŽ Infrastrukture, HŽ Putničkog prijevoza i HŽ Carga iznosi 129 milijuna eura ili 0,9% ukupnog inozemnog duga središnje države. U odnosu na 2022. godinu navedeni dug se smanjio za 8 milijuna eura.

Inozemni dug HBOR-a iznosi 1,8 milijardi eura te se na njega odnosi 12,9% ukupnog inozemnog duga središnje države. Dug HBOR-a se tokom 2023. godine smanjio za 10 milijuna eura u odnosu na 2022. godinu.

Na inozemni dug lučkih uprava odnosi se 1,2% ukupnog inozemnog duga središnje države te na kraju 2023. godine iznosi 173 milijuna eura.

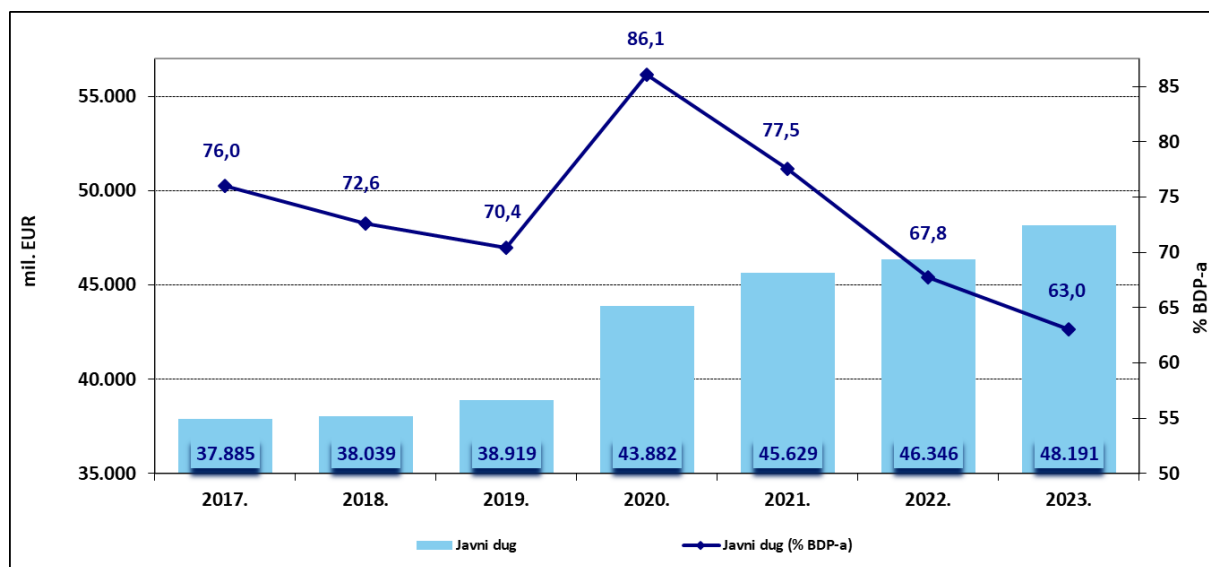
Inozemni dug proizašao iz javno privatnog partnerstva i koncesija zauzima 2,7% ukupnog inozemnog duga središnje države te iznosi 380 milijuna eura. Veći dio ovog duga otpada na dug BINA ISTRE, koji iznosi 253 milijuna eura, dok se preostali dio od 127 milijuna eura odnosi na Međunarodnu zračnu luku Zagreb.

Tablica 20. Unutarnji i inozemni dug opće države prema podsektorima 2019. - 2023.

mil. EUR	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Unutarnji konsolidirani dug opće države	26.281	29.790	30.120	31.425	33.974
1.1. Unutarnji dug središnje države*	25.491	28.796	28.973	30.382	32.949
od čega:					
HAC	1.516	1.840	1.812	1.699	1.725
ARZ	253	0	0	0	0
HC	455	493	525	577	630
HV	27	94	136	182	242
HRT	21	33	33	41	58
HŽ INFRASTRUKTURA	92	101	97	132	132
HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ	0	0	0	0	0
HŽ CARGO	22	19	15	12	9
HBOR	100	0	0	34	18
DAB	0	0	0	0	0
FZOEU	56	1	1	0	0
CERP	0	0	0	0	0
FNOI	0	0	0	0	0
APN	65	110	138	155	169
LUČKE UPRAVE	5	7	12	14	15
JPP I KONCESIJE	126	473	504	520	592
<i>BINA ISTR</i>	66	411	447	464	539
<i>Međunarodna zračna luka Zagreb</i>	60	62	58	56	53
OSTALO	22.752	25.625	25.698	27.017	29.360
1.2. Unutarnji dug fondova socijalne sigurnosti*	1	1	1	2	2
1.3. Unutarnji dug lokalne države*	789	994	1.145	1.041	1.023
od čega:					
ZET	111	155	143	127	97
LUČKE UPRAVE	11	12	12	11	13
TURISTIČKE ZAJEDNICE	3	3	3	3	2
JPP Sportski grad TPN "Lora", Split	8	8	8	8	8
OSTALO	656	815	979	893	903
2. Inozemni konsolidirani dug opće države	12.638	14.092	15.509	14.921	14.218
2.1. Inozemni dug središnje države*	12.589	14.042	15.460	14.823	14.172
od čega:					
HAC	491	583	447	377	322
ARZ	333	0	0	0	0
HC	171	158	142	126	109
HV	0	0	0	0	0
HRT	0	0	0	0	0
HŽ INFRASTRUKTURA	44	57	56	49	34
HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ	24	51	73	88	95
HŽ CARGO	34	38	39	0	0
HBOR	1.956	2.122	1.995	1.846	1.835
DAB	0	0	0	0	0
FZOEU	0	0	0	0	0
CERP	0	0	0	0	0
FNOI	0	0	0	0	0
APN	0	0	0	0	0
LUČKE UPRAVE	271	243	209	189	173
JPP I KONCESIJE	614	336	355	351	380
<i>BINA ISTR</i>	468	195	213	223	253
<i>Međunarodna zračna luka Zagreb</i>	145	141	143	128	127
OSTALO	8.652	10.454	12.144	11.796	11.223
2.2. Inozemni dug fondova socijalne sigurnosti*	0	0	0	0	0
2.3. Inozemni dug lokalne države*	48	50	49	98	46
od čega:					
ZET	0	0	0	0	0
LUČKE UPRAVE	0	0	0	0	0
TURISTIČKE ZAJEDNICE	0	0	0	0	0
JPP Sportski grad TPN "Lora", Split	45	46	45	46	46
OSTALO	3	4	4	53	0
UKUPNI KONSOLIDIRANI DUG OPĆE DRŽAVE	38.919	43.882	45.629	46.346	48.191

Usprkos izrazito restriktivnom karakteru monetarne politike, u okruženju visoke razine likvidnosti i dalje su zadržani pozitivni trendovi prilikom zaduživanja na domaćem i međunarodnom financijskom tržištu. Tome je doprinio i ulazak RH u europodručje početkom 2023. godine.

Grafikon 7. Kretanje duga opće države 2017. – 2023.

Izvor: Hrvatska narodna banka, Državni zavod za statistiku

Iako su negativne gospodarske posljedice pandemije koronavirusa dovele do visokog proračunskog manjka te rasta javnog duga u 2020. godini, proteklih godina navedeni pokazatelji bilježe znatno poboljšanje. Tako je nakon viška proračuna opće države od 0,1% BDP-a u 2022., u 2023. godini ostvaren proračunski manjak od 0,7% BDP-a. Ovim je ispunjen kriterij proračunskog manjka sukladno odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Istovremeno, javni dug je dosegnuo razinu od 63% BDP-a, čime je u odnosu na prethodnu godinu smanjen za 4,8 postotnih bodova, čime je ispunjeno i fiskalno pravilo javnog duga.